

ԵՐՈՒՍԱԿԷՄ, 6 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Իսրայէլեան բանակը երկ հաղորդեց, որ կասեցուցած է պաղեստինեան բեռնափոխակները, որ կը փոխադրէր երկար հաստիքեամբ «Բասսամ 2» հրթիռներ, որոնք կրնան հարուածել իսրայէլեան որեւէ քաղաք: Բանակը կը հաղորդէ, թէ հրթիռները ծածկուած էին բանջարեղէններով լեցուն ստուկներու տակ: Բեռնափոխակը Այսրորդանանէն կ'ուղղուէր Ժնիւ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՒԱՐԱՅՐԻ ՈԳԻՈՎ

Հայ ժողովուրդի գոյամարտերու ամենէն անկիւնադարձայիններէն համարուող Աւարայրի ճակատամարտը «վասն հաւատոյ եւ վասն հայրենեաց» գաղափարախօսութեամբ մեզ փրկեց իբրեւ հա՛յ քրիստոնէայ, իբրեւ ազգ ու ժողովուրդ:

Աւարայրները շարունակուեցան մեր ժողովուրդի կենսաքին մէջ եւ տարբեր պայմաններու եւ տարբեր ժամանակներու մէջ հայ ժողովուրդը կերտեց նոր Վարդան Մամիկոնեաններ ու Ղեւոնդ Երեցաներ, ընդդէմ՝ նոր Յակերտներու:

Միայն Փետրուար ամիսը իր մէջ կը բովանդակէ Աւարայրեան գաղափարախօսութեան տարբեր տարողութեամբ երեք դրսեւորումներ: Լինելու ժամանակը գոյամարտը դարձեր էտք, 18 Փետրուար 1921ին, հայ ժողովուրդը ոտքի կը հանէր ընդդէմ համայնավար բռնատիրութեան եւ ի խնդիր ապստ ու անկախ ապրելու հայութեան հաւաքական իրաւունքին: Տասնամեակներ էտք, նոյն ոգին, նոյն գաղափարախօսութիւնը աւստ անգամ ոտքի կը հանէր արցախահայութիւնը, որ միանգամընդմիջտ կը վճռէր թօթափել ապերիական լուծը: Վարդան Մամիկոնեանէն մինչեւ Համապատասխաններ անոնցմէ մինչեւ Աշոտ-Բեկորներ, հայ ժողովուրդը իր լինելութեան կոչիւն մէջ մղեց Աւարայրի պանայան ճակատամարտեր:

Արդարեւ գոյապահպանման ա՛յս միջոցն է ու ա՛յս վարքագիծը, որ հայ ժողովուրդը փրկեց ու վերապրեցուց իբրեւ ազգ ու պետականութիւն: Սարգսապատը՝ հայ ժողովուրդին երկրորդ Աւարայրը, փրկեց Յեղասպանութեան ենթարկուած հայութեան մնացորդացը եւ մեզ կերտեց իբրեւ ազգ-պետութիւն: Լեռնահայաստանի գոյամարտը փրկեց Չանգեպուրը: Արցախեան պատամարտը՝ արցախահայութիւնը:

Այժմ նոր տիպի Յակերտներ կը սպառնան հայութեան ազգային անվտանգութեան, Հայաստանի Հանրապետութեան պետականութեան հպօրացման, Արցախի հայապատկանելիութեան ամրագրման ծրագիրներուն եւ կազմակերպ Սփիւռքի կայացման ու բազմաբնակաւանային աշխատանքներու յաջողութեան: Նոր տեսակի Աւարայրներ մղելու հարկադրանքին դիմաց կը գտնուինք ազգովին:

Աւարայրեան գաղափարախօսութեամբ պայքար պէտք է ծաւալել պատմութիւնը նենգափոխող թուրք ցեղասպանին դէմ՝ առաջադրելով Հայկական Յեղասպանութեան միջազգային ճանաչումը: Պայքարի ըմբռնման բացարձակ այս սկզբունքէն մեկնելով՝ լուսանցքէն ալ անդին նետել ցեղասպանին հէտ «հաշտութեան» մտային մարզանքներ փորձող վասակեան բոլոր մտեցումները:

Նոյն ոգիով անասան պահել հայոց պետականութիւնը՝ թուրք-ապերի միացեալ բոլոր ոտնձգութիւններուն դէմ: Միեւնոյն վճռակամութեամբ եւ ամէն գնով խնդրոյ առարկայ չդարձնել Արցախի հայապատկանելիութիւնը:

Տարբեր տեսակի Աւարայր մղելու հարկադրանքին տակ է նաեւ այսօր Սփիւռքահայութեան միջնաբերդը՝ իրանահայ գաղութը: Տնտեսական դժուարին պայմանները յաղթարեւելու, կրթական մարտը բարելայելու, իրանահայութեան հայրենիքի քաղաքական բեմին վրայ բոս արժանւոյն ազդեցիկ դերակատարութիւն ապահովելու պայքարն է, որ կը սպասուի այս գաղութէն՝ ի խնդիր ամբողջ Սփիւռքահայութեան կազմակերպ ուժի վերածման առաջադրանքին:

Բազմաճակատ Աւարայրի քաղաքական-դիւանագիտական դաշտ պէտք է մուտք գործել այսօր՝ դեկավարման արդի համակարգի անհրաժեշտ գիտելիքներով, համապատասխան պատրաստուածութեամբ ու մասնագիտացած մարդու ծով. եւ այս անգամ պայքարելու եւ յաջողելու շրջուած տրամաբանութեամբ՝ «Մե՛ր սուրբը, ձե՛ր պարանոցը»:

ՊԱՂԵՍԻՆԵՆԵՐԻ ԻՍՐԱԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ԱՐԻԷԼ ՇԱՐՈՆ ԱՅՍՕՐ ՍՊԻՏԱԿ ՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ՏԵՍԱԿՅԻ ՃՈՐՃ ՊՈՒՇԻ ՇԵՏ

Իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Շարոն երէկ Միացեալ Նահանգներ ուղղուեցաւ նախագահ Ճորճ Պուշի հետ քննարկելու Համար պաղեստինեան շարժումները տագնապը, որ 16 ամիսէ ի վեր հազարաւոր զոհեր ու վիրաւորներ խլած է: Շարոն այսօր Սպիտակ Տան մէջ կը տեսակցի Պուշի հետ:

Շարոն գրեթէ վստահ է, որ Պուշի զօրավիգ պիտի կանգնի Իսրայէլի թափ տալով պաղեստինեան իշխանութեան ու անոր նախագահ Շասէր Արաֆատի դէմ ճնշումներուն: Իսրայէլ եւ Միացեալ Նահանգներ կը պահանջեն, որ Արաֆատ ճնշէ ծայրայեղական շարժումները արգիլելով

անոնց յարձակումները իսրայէլացիներուն դէմ: Իսրայէլ եւ Ուաշինկթըն կ'ըսեն, որ Արաֆատը ցարդ անհրաժեշտ միջոցառումները չէ որդեգրած արմատախիլ ընելու Համար ծայրայեղական ու անարեկական խմբակները:

Ուաշինկթընի որդեգրած կեցուածքը Իսրայէլի Հանդէպ դժգոհ կը պահէ Եւրոպական Միութիւնը: Ըստ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Իւլիէն Վետրինի՝ Եւրոպական Միութիւնը տարակարծիք է Ուաշինկթընի հետ, որ զօրավիգ կը կանգնի Շարոնի՝ Միջին Արեւելքի տագնապին մէջ: Վետրին խիստ ոճով քննադատեց Շարոնի քաղաքականութիւնը պաղեստինցիներուն հանդէպ: Ան աւելցուց, որ Ե. Միութիւնը չի բաժնոր Աւաշինկթընի կեցուածքն ու քաղաքականութիւնը, որ ամբողջական զօրակցութիւն կը յայտնէ Շարոնի կառավարութեան ու քաղաքականութեան: Վետրին ըսաւ նաեւ, որ Եւրոպական Միութիւնը այս մտա-

ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ Հ. Յ. Դ. ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏԱԿՈՒՄԲ

Լիբանանեան Ազգային Կուսակցութեան նախագահ Ղազի Մունգէրի գլխաւորութեամբ պատուիրակութիւն մը երէկ այցելեց Հ. Յ. Դ. Սարգսապատ ակումբ, ուր հանդիպում մը ունեցաւ Հ. Յ. Դ. Ղազարեանի Կեդրոնական Կոմիտէին հետ:

Քննարկումի նիւթ դարձան երկրին քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային հարցեր:

Խօսակցութեան ընթացքին երկուստեք հաստատուեցաւ իրքանցեան քաղաքական կենտրոնի մէջ կուսակցութեան ղեկավարութեան կառուցումը, ընդգծելով անոնց միջեւ գործակցութեան անհրաժեշտութիւնը:

Իր կարգին, երեսփոխան Ապտէլ Ռահման Ապտէլ Ռահման եւս երէկ այցելեց Հ. Յ. Դ. Սարգսապատ ակումբ եւ տեսակցեցաւ Հ. Յ. Դ. Լիբանանի Կեդրոնական Կոմիտէի անդամներուն հետ:

Հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան երկրին ներքին բեմը յուզող հարցեր: Նաեւ արժարձուեցան շրջանային խնդիրներ:

Շար.՝ էջ 3

ՊԻՏԻ ԶԹՈՅԼԱՏՐԵՆՔ ՊԵՆՉԻՆԻ ԲԱՐՁՐ ՍԱԿԵՐՈՒ ՊԱՐՏԱԿՐԱՆՔԸ

ԿԸՍԵ ՆԱԽԱՐԱՐ ՊԱՅՏՈՒՆ

Ուժանիւթի նախարար Մոհամէտ Ապտէլ Համիտ Պալտուն երէկ յայտարարեց, որ «փորձեր կը կատարուին՝ ճնշումներով քաղաքացիին պարտադրելու պենզինի աւելի բարձր սակեր, բայց մենք նման բան պիտի չձեռնարենք, եւ պիտի ընդառաջենք միայն տրամաբանական պահանջներուն»:

Նախարարը ըսաւ, որ պենզինի տագնապ չկայ երկրին մէջ. ան յայտնեց, որ Լիբանանի մէջ կայ 75 հազար թոն պենզին, որ բաւարար է երկրին 25 օրուան կարիքին, հետեւաբար պենզինի պակաս չկայ:

Նախարար Ապտէլ Համիտ Պալտուն զգուշացուց, որ «սպառողի պաշտպանութեան վարչութեան» քննիչները Չորեքշաբթի օր սկսած են ստուգումներ կատարելու վառելիքի կարգադրանքներուն մէջ, որ պէտք է պենզին ունեցող եւ գայն չվաճառող կայարանները տուգանքի ենթարկեն:

Հարցազրույցի մը մէջ Պալտուն ըսաւ, թէ ամէն մարդ գիտէ, որ կայարանները յաւելեալ արժէքի տուրքի նախօրեակին այդ տուրքը կանխելով՝ մեծ քանակութեամբ վառելիքի կարգադրած են, ուստի այս գծով արհեստական տագնապ ստեղծելը քոչակա՛ն յանցանք է, որուն պատիժները նախատեսած է օրէնքը:

Միւս կողմէ, Պալտուն լռելեայն հասկցուց, որ կրնայ վառելիքի կարգադրանքներուն մէջ ընկերութիւններուն պարտադրել, որ պենզին յանձնեն կայարաններուն, նկատել տա-

լով, որ օրէնքն ու կանոնները իրեն հնարաւորութիւն կու տան բազմաթիւ ձեւերով միջամտելու այս հարցին, եւ այդ ձեւերէն մէկն է ներածումի արտօնագիրէ գրկել ամէն ընկերութիւն, որ կը մերժէ պենզին յանձնել կայարաններուն:

Պալտուն բացատրեց, որ ընկերութիւնները արհեստականօրէն տագ-

նապ մը կը ստեղծեն, իրենց շահարձինը աւելցնելու եւ իրենց պահանջը պարտադրելու համար:

Պալտուն հաւաստեց, որ պատրաստ է քննարկելու բոլոր հարցերը եւ պահանջները, պայմանաւ որ ընկերութիւնները հրաժարին քաղաքացիին ու ամբողջ երկրին շահերուն վնասող ժխտական ոճէն:

50 ՀԱՉԱՐ ՈՒՍՈՒՅԻՉՆԵՐ ԴԻՄԵՅԻՆ ԴԱՍԱԴՈՒԼԻ, ԻՍԿ ԱՅՍՕՐ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ ՆՍՏԱՅՈՅՅ

Սեփական վարժարաններու ուսուցիչները երէկ կատարեցին ընդհանուր դաժադու մը, որուն մասնակցեցան մօտ յիսուն հազար ուսուցիչներ, բողոքելու համար իրենց պահանջներուն անտեսումին դէմ. անոնք այսօր նստացոյց պիտի կատարեն նախարար խորհուրդի նստավայրին առջեւ:

Յիշեցնենք, որ ուսուցիչներու զլխաւոր պահանջները կը վերաբերին գործէ արձակման կամ պաշտօնավարութեան աւարտի հատուցումին փոխարէն ամսական հանգստեան թոշակ ստանալ, վճարել իրենց խոստացուած յաւելումներն ու աստիճանի բարձրացումները, ինչպէս նաեւ որոշ հատուցումներ:

ՄՐԱՏ - ԸՆԴՈՒՆ ԸՆԴՈՒՄՈՒՄ

Կրթութեան նախարար Ապտէլ Ռահման Մրատ երէկ այցելեց վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի եւ անոր հետ քննարկեց ուսուցիչներուն պահանջներն ու պետական վարժարաններու պայմանագիրով ուսուցիչները մնայուն դարձնելու օրինագիրը:

Մրատ յայտարարեց, որ պետութիւնը սերտ առնչութիւն հունի սեփական վարժարաններու ուսուցիչներուն հարցին հետ, իսկ անոնց հետ տարակարծութեան առանցքն է անոնց հանգստեան թոշակի պատասխանատու կողմը. արգարեւ, պետութիւնը կ'ըսէ, թէ անոնք պէտք է լուծեն հարցը, մինչ ուսուցիչները պետութիւնը պատասխանատու կը նկատեն այս հարցին լուծման:

Մրատ ըսաւ, որ ասիկա միակ կէտն է, որուն շուրջ պիտի բանակցի ուսուցիչներու պատուիրակութեան հետ:

ԱՅՂԱՆԻՍԱՆ

ՈՒՍԱՍԱ ՊԸՆ ԼԱՏԵՆԻ «ՔԱՅԻՏԱ» ՅԱՆՅԸ ՏԱԿԱԻՆ ԿԸ ՄՆԱՅ ԵԿԱՏԱՌԵԼԻ ՈՒՄ ՄԸ

ԴԻՏԵԼ ԿՈՒ ՏԱՅ ՍԻ. ԱՅ. ԷՅ.Ի ՏՆՕՐԵԼՆ

Ճորճ Թեմը

Աֆղանիստանի փոխանցման հանգրուանի ղեկավար Համիտ Քարգայ երէկ այցելած է արեւմտեան Հերաթ քաղաքը՝ մարաքաղաքէն դուրս աֆղան քաղաք մը առաջին այցելութեամբ:

Սակայն, կառավարութեան ճիգերը՝ արեւելեան կարտէզ քաղաքին մէջ իշխանութեան շուրջ արեւմտի պայքարին վերջ տալու համար, ի դերեւ ելած են, երբ իշխանութեան հեռացումը նահանգային կառավարիչը մերժած է ընթացք տալ Քարգայի մէջ խաղաղարար բանակցութիւններու մասնակցելու մէկ առաջարկին:

Հերաթի շրջակայ գօտին յաճախ Աֆղանիստանի ամենէն տագնապալի շրջաններէն եղած է: Իրան անցեալին յաճախ ամբաստանուած է Հերաթի կառավարիչը:

Շար.՝ էջ 3

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ՝ ՓԱՍՕՔԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ

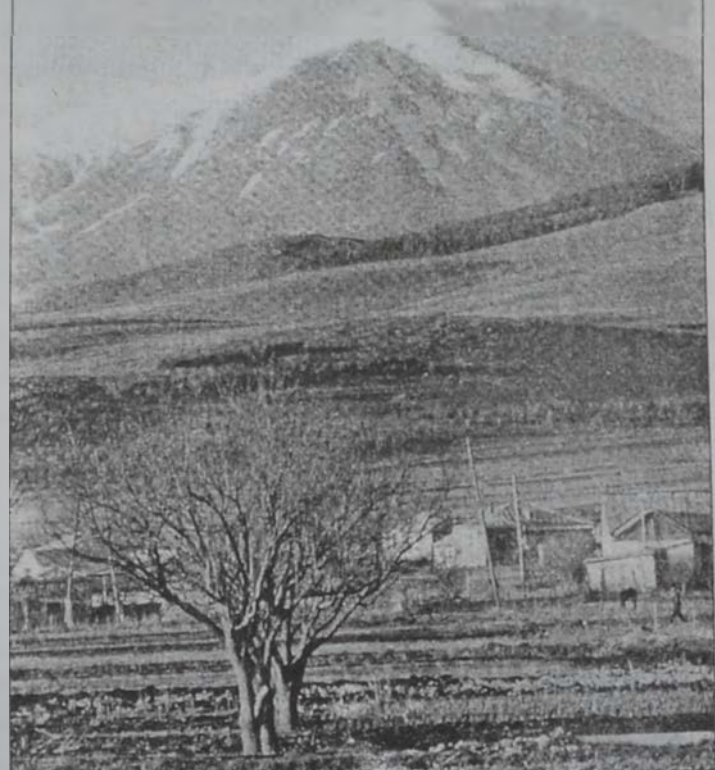
ԵՐԵՒԱՆ (Հ. Յ. Դ. ՄԱՍԼՈՅ ԴԻՒԱՆ, 6 ՓԵՏՏՐՈՒՄ 2002).- Համահայկեան Ընկերվարական ՓԱՍՕՔ Կուսակցութեան երիտասարդական բաժնի համագումարը տեղի կ'ունենայ 7-ին 10 Փետրուարին: Համագումարին հրաւիրուած են ընկերվարական կուսակցութիւններու երիտասարդական միութիւնները:

Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի երիտասարդական Գրասենեակին կողմէ ժողովին կը մասնակցին ընկերներ Արամ Յրանգեան (Հայաստանէն) եւ Յակոբ Յովակիմեան (Յունաստանէն):

Հ. Յ. Դ. Յունաստանի երիտասարդական Միութիւնը եւս առանձին պատուիրակութեամբ կը մասնակցի համագումարին:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԶԱԽԱՔ

«Ազդակ» յատուկ հրատարակութիւն: 496 էջ:

●Ստանալու համար դիմել գրախանութներ՝ Համազգային, Նարեկացի, Ոսկեդար, Ուրֆալեան եւ Կոմիտաս:

●Քովանդակութիւնը տեսնել՝ էջ 2:

ԳԻՆ՝ 15.000 Լ.Ո.

Վ. ՕՍԿԱՆԵԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՒՏԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՍՓԻՒՌ Բ. ԽՈՐՀՐԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԱՍԻՆ

Ինչպես ծանօթ է, 27 - 28 Մայիս 2002ին Երևանի մէջ տեղի պիտի ունենայ Հայաստան - Սփիւռք Բ. խորհրդաժողովը, որուն նախագատարատական աշխատանքներուն ծիրին մէջ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը հրատարակած է արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեանի հետ հարցազրոյց մը:

Վ. Օսկանեան յայտնած է, թէ կը ծրագրուի յառաջիկայ խորհրդաժողովին տալ աւելի գործնական բնոյթ: Անոր պարունակին մանրամասնութիւնները պիտի ուսուցանուին խորհրդաժողովին նախորդող ամիսներուն ընթացքին: Կը նախատեսուի, որ խորհրդաժողովին մասնակցողները համաձայնութիւն գոյացնեն որոշ ծրագիրներու շուրջ, որոնք աւելի մանրամասնութեամբ պիտի քննարկուին հետագային: «Նաեւ կը ծրագրենք այս խորհրդաժողովին ընթացքին ամբողջացնել առաջինին ընթացքին կիսատ մնացած ծրագիրները, այսինքն՝ ծրագրել գործընթացներ, որոնք կարելի պիտի դարձնեն միասնական մօտեցում ցուցաբերել լուրջ հարցերու եւ մարտահրէժներու», ըսած է ան:

Ինչ կը վերաբերի Սփիւռքին, Վ. Օսկանեան ըսած է, թէ այս խորհրդաժողովները կը միտին օժանդակել սփիւռքեան կառույցներուն վերակազմակերպման: «Անյայտ պատճառներով Սփիւռքը ներկայացուցչական կառույց չունի եւ ասիկա կը դժուարացնէ սփիւռքեան համայնքներուն հետ Հայաստանի պետական կառույցներուն կապը», նշած է ան:

Վ. Օսկանեան նաեւ յայտնած է, թէ մասնակցողները խորհրդաժողովին երկօրեայ ժամանակամիջոցը ամբողջութեամբ պիտի տրամադրեն ծրագրային հանդիպումներու, այլ առիթը պիտի ունենան ներկայ գտնուելու զանազան նիւթեր շօշափող աւելի փոքր հանդիպումներու: Հայաստան - Սփիւռք Բ. խորհրդաժողովը պիտի ընդգրկէ հետեւեւէ մարզերը. առեւտուր եւ տնտեսութիւն, գիտութիւն, մշակույթ եւ կրթութիւն, տեղեկատուութիւն եւ լրատուամիջոցներ, քաղաքական յարաբերութիւններ եւ կազմակերպչական-կառուցային բարգաւաճում:

Խորհրդաժողովին բացման եւ փակման նիստերը պիտի ըլլան ընդհանուր եւ պիտի տեւեն 20ական վայրկեան: Իսկ մնացեալ ժամանակամիջոցին տեղի պիտի ունենան 20 տարբեր նիստեր, որոնց ընթացքին մասնագէտներու կողմէ պիտի արծարծուին վերոյիշեալ նիւթերը:

Վ. Օսկանեան յայտնած է, թէ խորհրդաժողովին կրնան մասնակցել բոլորը: Արտաքին գործոց նախարարութիւնը հրաւէր պիտի ուղղէ Սփիւռքի տարբեր գաղութներուն՝ ընտրելու ներկայացուցչական պատւիրակութիւն մը: «Կը հաւատանք, որ այս ձեւով համագումարին մասնակցութիւնը պիտի նպաստէ սփիւռքեան կառույցներուն հաւաքական աշխատանքին՝ ընտրելու համար ներկայացուցչական պատուիրակութիւն մը», ըսած է ան: Վ. Օսկանեան աւելցուցած է, որ նաեւ պիտի հրաւիրուին անհատ մասնագէտներ: Խորհրդաժողովին նախորդող շրջանին Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ տեղի պիտի ունենան հանդիպումներ, որոնց կայացման պիտի նպաստեն Հայաստանի դեսպանատները:

Նշենք, որ Հայաստան - Սփիւռք Բ. խորհրդաժողովին ընթացքին «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամը պիտի դուստրէ իր տնօրէններու խորհուրդի ընթացիկ նիստը եւ պիտի նշէ իր հիմնադրութեան 10ամեակը: Նոյն շարքի մէջ ընթացքին նաեւ պիտի տօնուի Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան տարբեր դարեր:

Խորհրդաժողովին եւ անոր նախորդող աշխատանքներուն մասին տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ մամուլէն եւ համացանցի հետեւեւէլ www.armeniadiaspora.com կայքէջն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՅՔ՝ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԻՐԱԻԱՆՑ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Արմիճֆօ» լրատու գործակալութիւնը կը յայտնէ, թէ հաստատուած է Հայաստանի մէջ մարդկային իրաւանց հարցերու նուիրուած առաջին կայքը: Հայաստանի մէջ մարդկային իրաւանց իրավիճակին մասին որեւէ տեղեկութիւն ստանալու համար կարելի է այցելել կայքին հետեւեւէլ հասցէին. www.hahr.am

**ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ**

Կազմակերպութեամբ՝
**ՀԱՅ ԱՆՈՒՔԵՆԱԿԱՆ ԵՎԵՂԵՅԱՄԻՐԱՅ
ԵՂՔԱՅՐԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅԻ**

Պատգամախօս՝
ՐՈԳԶ. Տ. ՊԱՐԹԵՒ ՎՐԴ. ԿԻԼԻԻՄԵԱՆ

● Գեղարուեստական յայտագիր:
● Տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Հինգշաբթի, 7 Փետրուար 2002, կէսօրէ ետք ժամը 5:00ին Եղբայրակցութեան աղօթարահին մէջ:

ԳԻՒՂՓՈՒՍՕՂՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ 720 ՄԻԼԻՈՆ ԴՐԱՄ ՎԱՐԿ՝ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻՆ

Հայաստանի Գիւղփոխօգնութեան Դրամատունը Արագածոտնի մէջ սկսած է գործել 1998էն ի վեր: Այդ ընթացքին մասնաճիւղին մէջ գիւղական փոխօգնութեան միաւորներուն թիւը հասած է 95ի, որմէ միայն 11ը բացուած է անցեալ տարի:

Անոնցմէ 35ին իրրեւ խրախուսանքի միջոց ճշգրտած է արտօնեալ տոկոս՝ տարեկան 16 հարիւրի չափով: Իսկ մասնաճիւղին մինչեւ այսօր անդամագրուած են 2186 տնտեսական կառույցներ: Միայն վերջին տարուան ընթացքին դրամատունը տրամադրած է 2 հազար 207 գիւղատնտեսական վարկ՝ 720 միլիոն դրամ ընդհանուր գումարով:

ՀԱՅ-ՍՊԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

30 Յունուարին Սպանիոյ մէջ Հայաստանի դեսպան Էտուարտ Խոջայեան հանդիպում մը ունեցած է Սպանիոյ խորհրդարանի նախագահ Լուիզա Ֆեռնանտա Ռուտի Ուպետայի հետ:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուած են Հայ-սպանական խորհրդարանական կապերուն եւ Եւրոպական Միութեան մէջ Սպանիոյ նախագահութեան առնչուող հարցեր:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ՝ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒՆ

Քրիստոնէական Դատարարական Կեդրոնի ղեկավարութեամբ 10 տարի է ի վեր Հայաստանի մէջ կ'իրականացուի «Կօչիկի տուփ» ծրագիրը:

Այս ծրագրի շրջագծին մէջ 2 Փետրուարին Արագածոտնի մարզին մէջ նուիրատուութիւն կատարուեցաւ զոհուած ազատամարտիկներու անապահով ընտանիքներու, ինչպէս նաեւ մարդկայնաբանի պաշտօնեաներու երեխաներուն: Շուրջ 30 երեխաներ ստացան դրեանական պիտոյք, խաղալիք եւ այլ իրեր պարունակող տուփեր՝ պատրաստուած արտասահմանի մէջ ապրող երեխաներուն կողմէ:

Նոյն օրը նմանատիպ ծրագիր մը իրականացուեցաւ նաեւ մարզի Օշական գիւղի 100 երեխաներուն համար:

ԱՇՏԱՐԱԿԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱԶԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԿԱՐԻՔԱՌՐՆԵՐՈՒՆ

Հայաստանի Աշտարակ քաղաքի տեղական պիւտ-ճէէն 2001 թուականի ընթացքին 5 միլիոն 800 հազար դրամ ծախսուած է կարիքաւոր քաղաքացիներուն տարբեր կարգի օժանդակութիւն ցուցաբերելու համար:

Այսպէս, շուրջ 3 միլիոն դրամ յատկացուած է համալսարանական 50 ուսանողի կրթաթոշակը վճարելու նպատակով, 180 երեխայ ձրի յաճախած է տեղի երաժշտական եւ արուեստի դպրոցներ ու մանկապարտէզ, անապահով 100 ընտանիքի, միայնակներու եւ ծերերու ձրի հաց տրուած է, ինչպէս նաեւ դրամական օգնութիւն ցոյց տրուած է զոհուածներու եւ կարիքաւոր ընտանիքներուն:

Օժանդակութեան գումարէն մաս մը յատկացուած է նիւթապիտ սնապահով մարդոց վիրահատութեան, դեղորայքի տրամադրման, ելեկտրականութեան եւ այլ վարձքերու վճարման, ինչպէս նաեւ թաղանթի ծախսերու համար: Ըստ քաղաքապետարանի ղեկավարութեան, այս բոլոր ծրագիրները պիտի շարունակուին նաեւ 2002 թուականին եւ յառաջիկայ տարիներուն:

ՀԱՐՑԱԽՈՅՁ՝ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻՆ ՄԱՍԻՆ

«Համայնարանական Կրթութեամբ Կիներ»-ու ընկերակցութիւնը Երևանի եւ Հայաստանի 8 մարզերու մէջ վերջերս կատարած է հարցախոյզ մը, որուն համաձայն, կիներուն 55 առ հարիւրը կը նախընտրէ, որ իրենց ամուսինը քիչ վաստակի, սակայն մնան իրենց կողքին: 23 առ հարիւրը կը փափաքին, որ իրենց ամուսինները ճամբորդեն՝ աշխատելու եւ նիւթապիտ ընտանիքը ապահովելու համար:

Հարցախոյզին մասնակցած կիներուն 60 առ հարիւրը ընտանիք կազմելու փափաք յայտնած է, 18-30 տարեկան կիներուն 52 առ հարիւրը դրական արտայայտուած է ընտանիք կազմելու հեռանկարին, 31-40 տարեկաններուն՝ 56 առ հարիւրը, 41-50 տարեկաններուն՝ 63 առ հարիւրը եւ 50ր անցած կիներուն՝ 74 առ հարիւրը: Ընտանիք կազմելու գաղափարին բացասական մօտեցում ունեցողներուն ամէնէն մեծ տոկոսը կը կազմեն (44 առ հարիւր) 31էն 40 տարեկան:

ԿԻՆԵՐԸ ԱՆՏԵՂԵԱԿ՝ ԻՐԵՆՅ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸՆ
Միւս կողմէ, դարձեալ «Համալսարանական Կրթութեամբ Կիներ»-ու ընկերակցութեան կողմէ կատարուած հարցախոյզի արդիւնքներէն ի յայտ եկած է, որ Հայ կիներ (30 - 40 տարեկան) լաւատեղեակ չեն ազգային եւ միջազգային օրէնսդրութեամբ սահմանուած իրենց իրաւունքներէն:

«Որքան ծանօթ էք Հայաստանի այն օրէնքներուն, որոնք կը վերաբերին կիներու իրաւունքներուն» հարցումին հարցախոյզին մասնակիցներուն 7,5 առ հարիւրը պատասխանած է, թէ քաղաքացիական 57,8 առ հարիւրը ծանօթ է որոշ չափով, իսկ 34,7 առ հարիւրը ընդհանրապէս ծանօթ չէ:

Միջազգային օրէնսդրութեան քաղաքացիական պատասխանող կիներուն 3 առ հարիւրը, որոշ չափով ծանօթ է 60 առ հարիւրը, ծանօթ չէ 37 առ հարիւրը:

ՃԱՇԻ ՊԱԶԱՐ Ի ՆՊԱՍՏ ԿԱՐԻՔԱՌՐ ՄԱՆԵՐՈՒ ՖՈՆՏԻՆ

Յաջորդաբար երկրորդ տարին ըլլալով, Շարաթ, 2 Փետրուար 2002ի առաւօտեան ժամը 11:00ին, Ազգ. Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան Քոչի-ճի սրահին մէջ Ազգային առաջնորդարանի ընկերային եւ տիկնանց յանձնախումբերու եւ եկեղեցասէր տիկնանց միութիւններու կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ ճաշի պազար մը՝ ի նպատակ Կարիքաւոր Մաներու Ֆոնտին: Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդ Գեղամ եպս. Խաչերեանի հովանաւորութիւնը վայելող այս ձեռնարկին կը նախագահէր Անահիտ Բագրատունի:

Ա. Սարգսեան, Ա. Բագրատունի եւ Գեղամ եպս. Խաչերեան բացումը կը կատարեն ձեռնարկին:

Ներկայ էին Գեղամ եպս. Խաչերեան, Պուրջ Համուտի քաղաքապետ Անդրանիկ Մալբեան եւ մեծ թիւով հրաւիրեալներ:

Ձեռնարկին բացման խօսքը կատարեց Նելլի Վեքիլեան, որ բարի պահանքներով օգնելու էր:

Անահիտ Բագրատունի

Լուստ մաղթելէ ետք ըսաւ, որ ճաշի պազարին հասոյթը ամբողջութեամբ պիտի յատկացուի կարիքաւոր Մաներու Ֆոնտին: Ան ամփոփ կերպով բացատրեց ներկայիս իրենց գաւազնը հայկական վարժարանին վստահած Հայ ծնողներուն դիմագրուած նիւթական տագնապին տարողութիւնը: Ն. Վեքիլեան նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց ձեռնար-

կին նախագահութիւնը ստանձնած Անահիտ Բագրատունիին, որ տասնամեակներ շարունակ ծառայած է Մ. Նշան Մայր եկեղեցւոյ տիկնանց վարչութեան ներս եւ ապա եղած է Ազգ. առաջնորդարանի տիկնանց յանձնախումբին առաջին ատենապետուհին:

Ապա առաւ Ա. Բագրատունի: Ան ըսաւ, որ եկեղեցասէր Հայ կիներ միշտ այլ յաջողած է յաղթահարել դժուարութիւնները մէկ կողմ դնելով իր սրտեան ու անձը եւ աշխատելով ազգային դպրոցին բարօրութեան համար:

«Այսօր տագնապ մեծ է, հետեւաբար աշխատանքը աւելի մեծ պէտք է ըլլայ: Շ Նոր հակառակութիւն յայտնելով իրեն եղած պատիւին համար՝ Ա. Բագրատունի ըսաւ, որ այդպիսով կը պատուրկին բոլոր եկեղեցասէր Հայ կիները: Ապա խօսք առաւ Գեղամ եպս. Խաչերեան, որ մեծապէս գնահատեց ձեռնարկին կազմակերպիչները: Ան նաեւ արժեւորեց Ա. Բագրատունիի

Գեղամ եպս. Խաչերեան

ունեցած նպաստը տիկնանց յանձնախումբերու աշխատանքներուն մէջ: Ան թելադրեց ներկաներուն տարբեր մօտեցում ցուցաբերել ձեռնարկին նկատմամբ եւ աշխուրջ ըլլալ, որ՝ «սնուին նաեւ

Նելլի Վեքիլեան

մեր հողիները եւ մեր հայկական նկարագիրը, որպէսզի ունենանք իրեր պիտի ունենանք կենսունակութիւնը»:

ԻՐԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԿՈՐԻՆ ԱՐՔ. ՊԱՊԵՆԻ ՀՐԱՄԵՇՏԻ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

27 Յունուարին Սպանիոյ Հայոց թեմի առաջնորդ Կորին արք. Պապեան Իրանի խորհրդարանին մէջ Սպանիոյ եւ հարաւային իրանահայութեան պատգամաւոր ժողովուրդներու համակցութեան, ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին եւ պետութեան յարաբերութիւններուն վերաբերեալ խորհուրդներու ժողովուրդներու համակցութեան Մուսաուրի՝ Նոր Զուլան վերջնակապէս ձգեւորութիւններու համար:

Կորին արք. Պապեան շնորհակալութիւն յայտնած է Սպանիոյ Հայոց թեմի նկատմամբ ընթացող իրաւունքներու պատասխանատուներուն ցուցաբերած հոգածութեան համար: Ան նշած է, թէ Հայութիւնը փորձած է իր կարելիութեան սահմաններուն մէջ մշտնջենալ իրանի ժողովուրդին կողքին եւ նպաստել երկրին բարգաւաճման:

Պապեան արք. Պապեանի ղեկավարութեան ներքին պարտիկ ժողովուրդներու համակցութեան, ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին եւ պետութեան յարաբերութիւններուն վերաբերեալ խորհուրդներու ժողովուրդներու համակցութեան Մուսաուրի՝ Նոր Զուլան վերջնակապէս ձգեւորութիւններու համար:

Նահանգապետը անդրադարձած է Կորին արք. Պապեանի ղեկավարութեան ներքին պարտիկ ժողովուրդներու համակցութեան, ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին եւ պետութեան յարաբերութիւններուն վերաբերեալ խորհուրդներու ժողովուրդներու համակցութեան Մուսաուրի՝ Նոր Զուլան վերջնակապէս ձգեւորութիւններու համար: Պապեան արք. Պապեանի ղեկավարութեան ներքին պարտիկ ժողովուրդներու համակցութեան, ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին եւ պետութեան յարաբերութիւններուն վերաբերեալ խորհուրդներու ժողովուրդներու համակցութեան Մուսաուրի՝ Նոր Զուլան վերջնակապէս ձգեւորութիւններու համար:

3 Փետրուարին Կորին արք. Պապեան

հրապարակեց իր արձագանքները: Պապեան արք. Պապեանի ղեկավարութեան ներքին պարտիկ ժողովուրդներու համակցութեան, ինչպէս նաեւ Հայ համայնքին եւ պետութեան յարաբերութիւններուն վերաբերեալ խորհուրդներու ժողովուրդներու համակցութեան Մուսաուրի՝ Նոր Զուլան վերջնակապէս ձգեւորութիւններու համար:

ՊԱՏԳԱՄԱՌՈՐ ԺՈՐԺԻԿ ԱՐԱՎԱՄԵՇՏԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀՆԱԳԻՊՈՒՄ

31 Յունուարին Շահինշահի Ս. Վարդանանց զգրոցի սրահին, իսկ 1 Փետրուարին Նոր Զուլայի «Արարատ» Միութեան սրահին մէջ տեղի ունեցած են ժողովուրդական հանդիպումներ իրանի խորհրդարանին մէջ հարաւային իրանահայութեան պատգամաւոր ժողովուրդներու համար: Ան նշած է, որ այս աշխատանքներուն մասին, որ իր գրասենեակը կը տանի գանապան մարզերուն

Վարդանանց Հերոսամարտի 1551 ամեակ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵՐԳԵՐՈՒ ԸՆԴՄԵՉԷՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

«Նորահաջ պահապանը եւ զօրագլուխ առաքինեաց»:

Այս տողերով փառաւորած են մեր մատենագիրները հինգերորդ դարու զօրագլուխ, սպարապետ քաջն Վարդան Մամիկոնեանի յանդգնութիւնը ընդդէմ պարսից մեծաթիւ բանակին: Այնուհետեւ երգերը շարունակած են փոթորկել սրտերը իւրաքանչիւր հայու, որուն ինքնութեան սկիզբը կը բնորոշուի Աւարայրի ճակատամարտով:

Երգերը կարելի էր խաղացած են սերունդներու ազգային գիտակցութիւնը արթնցնելու եւ զարգացնելու աշխատանքին մէջ: Վերաբաղ մը Վարդանանց նուիրում երգացանկին, արդէն կը համոզուինք, թէ մեր մանկութեան սկսեալ ինչպիսի՝ շերմեռանդութեամբ հետեւած ենք այս մեծ տօնին առթած ցնծութեան, մահով անմահութիւն քանդակելու հրաշքին: Մանկապարտեզի մանուկին շրթներուն վրայ բարբառող ու բոցի պէս բոկող քանի մը բառերը Վարդանի հօգորութիւնը կը վկայեն:

«Հայ եմ ես, Հայ եմ ես, Բայ Վարդանի թուն եմ ես»...

Մեր մատենագիրներէն ետք, միջնադարու սրբազան գրիչները շարունակեցին փառաբանել «Վասն կրօնքի եւ հայրենիքի» իրենց արիւնը չսակարկած հերոսներու անճնուրաց նուիրումը: Մեր բանաստեղծները հիւսեցին ներքողներ, որոնք վերածուեցան երգերու, իսկ սերունդները հայոց յաջորդական սորվեցան երգերը Տղմուտ գետի փերուն կոռուղ հայ քաջերուն, երգեցին բարձրաձայն հայոց պատմութեան առաջին մեծ խիզախութեան դար փոխանցելով ու զայն հասցնելով մինչեւ 2002 թուականի մեր օրերը:

Այս երգերուն ընդմէջէն նորածաղկ պատանին սորվեցաւ ու կրկնեց՝ «Մահման քաջաց, գէնն իրենանց»... Արեւորում շնչառութեամբ հասակ առնող սերունդներ հետեւեցան Վարդանանց երգացանկին հնչելի զօրութեան ու երգեցին մարտակոչի հետեւող զինուորին հաստատակամ հաւատքով:

«Վարդան մեր քաջ Զօրավար, Թուրք ձեռին ոսկեկառ»

Կանչում է իւր քաջերին,

Զարդել գլուխն Յագկերտին»:

Երբ կը շարունակուի, բայց արդէն այս չորս տողերուն մէջ կը բացատրուի մարտի ճակատակ Վարդանանց հերոսամարտին:

Եկած ու գացած սերունդներ երգեցին շարականի շունչով, թէ ֆետայական խանդավառութեամբ, «Պլպուլն Աւարայրի», «Լոնց ամպերը եկան ծածկեցին երկինքը» եւ «Թէ Հայրենեաց պահպանիր Գողթնի քնարը լուել են»...

Երբ սորվեցան աշակերտները հայ վարժարաններու, թէ կան երգեր սրտառու, ինչպէս «Շաւարշանայ Հերոսներուն», Արի սերունդն ենք հարազատ», Կամ՝

«Իմ Հայրենեաց Հոգի Վարդան, Հոգիս Հոգուդ եղնի դուրպան»:

Արդէն կը բնորոշուի սրահներ, դասարաններ, ուսուցիչ թէ աշակերտ կը ցնծային երգերուն ներքնայն արեան կշռոյթով, ու մանուկ թէ պարման ծիլերը հայոց կը մկրտուէին Վարդանանց ոգիով, որ կը նշանակէր հայ ապրելու երդում:

Յետոյ «Հիմի՞ էլ լուենք»...

Վարդանանց միօրեայ ճակատամարտին կամ դիւցազնամարտին ամբողջ դասը կը կայանալ թշնամիին դիմաց լուռ չմնալու կեցածքին մէջ:

Բոլոր լուսիւնները դաւադրութեան մը թուանալով խմորը կը շաղկեն: Ու հայը չի կրնար լուել բռնակալներու, ոգեպաններու յիմաց ու կը գոռայ, կտրթ է գոռայ նաեւ այսօր «Սուրբ եւ պարանոց մեր»...

Այս է խորհուրդը Վարդանանց պատգամին: Բարձր ճակատով մնալ պատեղէի վրայ, երգել ամենայն խանդավառութեամբ երգերը Վարդան սպարապետին, նորածններ մկրտել Վարդանի ու անոր զինակիցներուն անունով ու մանուկն չմոռնալ, որ՝

«Դարերը կ'անցնին, բայց Վարդանը քաջ, Բայց Վարդանը սուրբ կ'երթայ միշտ առաջ»:

Վարդանանց եղալ խորհրդակցիչը հայ ժողովուրդի անընկճելի կամքին, ապա թէ ոչ չէինք ունենար Սարդարապատ եւ միւս հերոսամարտերը, Արցախ եւ միւս առաքինութիւնները:

Ուրեմն թող յաւետ հնչեն երգերը Վարդանանց, թող զի կանչով կրկնեն սերունդները մեր նորածիլ:

«Մենք քաջ Վարդանի սոհմէն ենք, չենք վախի, Մանր մունր փորձանքներին չենք վախի, Թող իմանան մենք չենք դառնալ խաղալիք, Այնպէս պիտ գարնենք, որ յիշէ Յօր Հարսանիք»...

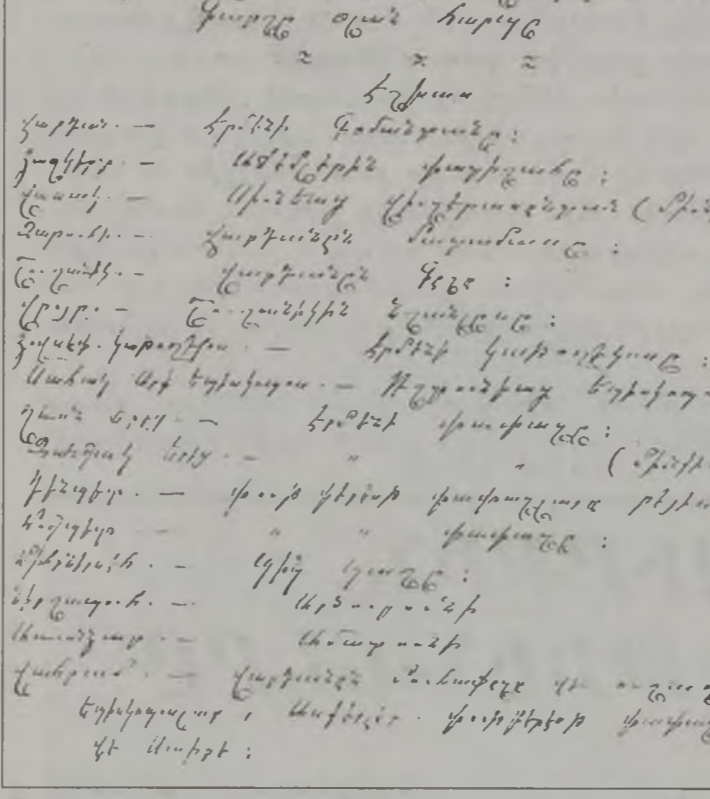
Հայոց պատմութիւնը եւ հայ երգը կը բալեն թեմեցնուի: Երգով պատմութիւնը պատմութիւն հայոց, որպէսզի նորոգուած արիւնով շերմանան երակները նոր սերունդին:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՒՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՆՃԱՆՕԹ ԷՋԵՐԷՆ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔԸ ՀԱՅ ԲԵՄԵՐՈՒԻՆ ՎՐԱՅ ԵՒ... ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՄԷՉ

Օտար տիրապետութեան դէմ Հայ ժողովուրդին մղած հերոսական պայքարի փայլուն էջերէն մէկն է 451 թուականի Վարդանանց ճակատամարտը, որուն մասին գրած են երկու պատմիչներ՝ Եղիշէ եւ Ղազար Փարպեցի:

Վարդանանցի դէպքին անդրադարձած են նաեւ միջնադարու դրոշմներ Սեբէոս, Թովմա Արծրունի, Կիրակոս Գանձակեցի, Ներսէս Շնորհալի եւ ուրիշներ:

Սմբատ Բիրատի «Աւարայրի արծիւ» քարտեզագրութեան հայատառ թրքերէն բարձրագոյնութեան առաջին էջը...

Հետագային Վարդանանցը գեղարուեստական գրականութեան նիւթ դարձուցած են Ղեւոնդ Ալիշան, Ռաֆայէլ Պատկանեան, Գարեգին Սրուանձտեանց, Ս. Գնունի Վանեցի, Վ. Ս. Նալպանտեան, Դ. Դեմիրճեան եւ ուրիշներ:

Եղիշէի «Վասն Վարդանայ եւ հայոց պատերազմի» մատենանը գրուած է ճակատամարտէն շուրջ տասնհինգ տարի ետք:

Գ. Սրուանձտեանցի կարծիքով, «Եղիշէ պատմագիրն է Հայոց Համար, անոր մատենանը, որ եւ Աւետարանն է, նոր Աւետարանն է»:

Դարերու ընթացքին Վարդանանցը սրբացուցած մեր ժողովուրդին կողմէ ստեղծուած է հարուստ գրականութիւն: Քաջ Վարդանը դարձած է ազգային առաջին հերոսը, որուն հայ երեխան կը ծանօթանայ մանկութենէն:

19րդ դարու կէսէն սկսեալ գրուած են բազմաթիւ գովերգներ եւ ողբերգութիւններ՝ նուիրուած Վարդանանց հերոսներուն, իսկ 20րդ դարէն սկսեալ՝ թատերգութիւններ, որոնք ներկայացուած են Հայ բեմերէն:

Թրքական թատրոնի մասնազէտ, Անգարայի Համալսարանի դասախօս՝ փրոֆ. Մեթին Անտ 1972-1976 Անգարայի մէջ հրատարակած է «Թուրք թատրոնի պատմութիւնը» քառահատոր ծառայուն հետազոտութիւնը, որ կ'ընդգրկէ թրքական թատրոնին պատմութիւնը 1839էն 1923: Հեղինակը Բ. Հատորին մէջ «Վարդանանց» ներկայացումի մասին կ'անդրադառնայ՝ բնութագրելով «1867ին Ա. Ամատունիի «Վարդան Մամիկոնեան» փիեսի Սվաճեանի բեմադրութեան Պոլսոյ Հայերուն մէջ յառաջացուցած խանդավառութիւնը պատճառ դարձաւ «Արեւելեան թատրոն»ի փակուածին, քաղաքական նկատառումներով»:

Բայց թատերագիրները չդադրեցան գրելէ: Տեղին է յիշել կարգ մը թատերագիրներու գործերը:

1909ին լոյս տեսաւ Սմբատ Բիրատի «Աւարայրի արծիւ» ողբերգութիւնը (Պոլիս): 1911ին հրատարակուեցաւ Տիգրան Մանուկեանի «Վարդան Մամիկոնեան» ողբերգութիւնը (Պոլիս): Հայր Վահան Յովհաննէսեան իր կարգին պատրաստեց «Դեպի Աւարայր» գործը, որ մնաց ձեռագիր վիճակի մէջ (Հայկա): Յիշեալ թատերագիրներուն գործերէն ամէնէն շատ սիրուած եւ բեմ բարձրացած ողբերգութիւնը կը մնայ Բիրատի «Աւարայրի արծիւ»:

Ո՞վ է Ս. Բիրատը: Քաղաքական-հասարակական գործիչ, խմբագիր, վիպագիր եւ բանաստեղծ Սմբատ

Բիրատ (Տէր Ղազարեան) ծնած է Զէյթուն, 1862 Մարտ 14ին: Ան հեղինակն է «Բուրգերէն» ժողովածուին: Գրած է վէպեր՝ «Վեղարաւոր հերոսը», «Ձէյրունցի վարդապետը», «Բանտէ բանտ», «Երլուր-գէն Սասուն», «Դիակապետներ», «Դեպի Երլուր»:

Բիրատի «Աւարայրի արծիւ» թատերգութիւնը առաջին անգամ ձեռագիր փիւսկով կը ներկայացուի Գահիրէի Խոփական թատրոնին մէջ, 1900ին, Վարդանանց տօնակատարութեան գիշերը, Ֆասուլեան-Պէնյան միացեալ թատերախումբին կողմէ:

Օսմանեան սահմանադրութեան հռչակումէն ետք, 1909ին, Բիրատի այս ողբերգութիւնը առաջին անգամ կը հրատարակուի եւ բեմ կը բարձրանայ Պոլսոյ մէջ՝ անկարգի խանդավառութիւն ստեղծելով պոլսահայութեան մէջ:

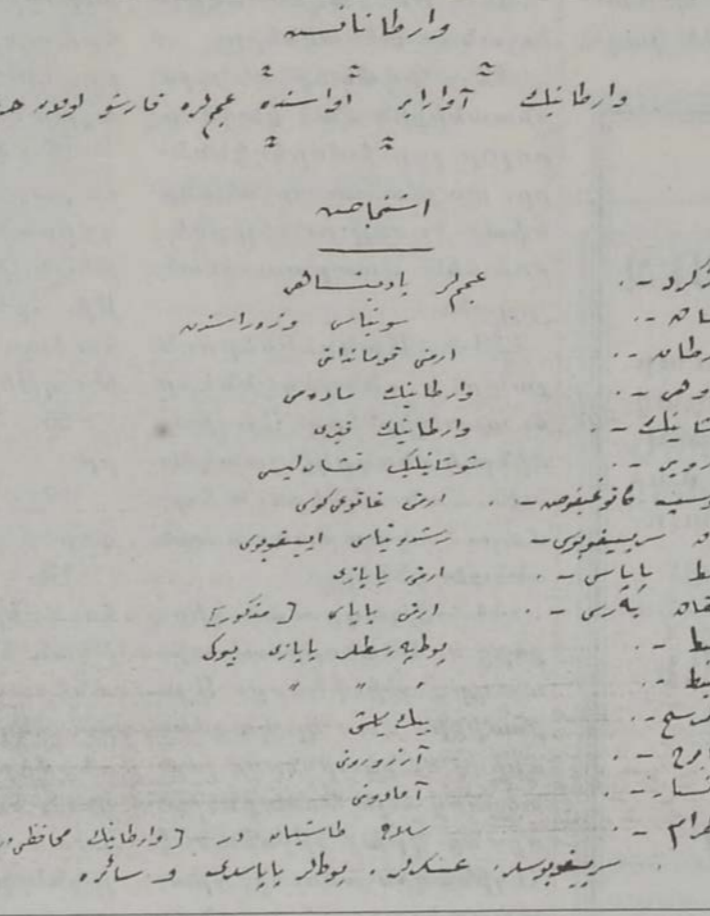
1912ին ներկայացումը մշակուածի ենթակուելով երկրորդ անգամ կը հրատարակուի եւ կը ներկայացուի: 1918ին գործը Հայկալի մէջ առաջին անգամ կը ներկայացուի Չորթ Մարգարիտի Հայրենակցական Միութեան կողմէ, ապա յիտուն անգամ է աւելի կը ներկայացուի մեծ յաջողութեամբ:

1921ի աշնան Հայ Տրամաթիկ Ընկերութեան թատերախումբը, դերուստը Աշոտ Մատթեանի դեկավարութեամբ, ամառնային թատերաշրջանի մը կը բուրդէ Սիւնեալի Գրնալը կողմէն մէջ (Պոլսոյ մօտակայքը): Խաղացանկին մաս կը կազմէ նաեւ Բիրատի «Աւարայրի արծիւ»:

Հայերէն եւ թրքերէն լեզուներով Դերասանական կազմին մէջ կ'ըլլան նաեւ թուրքեր, օրինակ՝ Վասակի դերով բեմ կը բարձրանայ Ահմէթ Ֆեհմի Պէյը, որ մօտաւորապէս կէս դար գործակցած է Հայ բեմին հետ եւ բեմ բարձրացած է այդ օրերու գրեթէ բոլոր Հայ կանաւոր դերասաններուն հետ: Ան նոյնիսկ Հայերէն կարգալ - գրել սորված է:

Մեր պրպտումներուն ընթացքին չկողմանք ստուգել «Աւարայրի արծիւ» գործին թրքերէն թարգմանութեան անունը, սակայն պէտք է խոստովանի, որ թարգմանութիւնը եղած է բնականութեամբ եւ բնագիրին մեծ հաւատարմութեամբ:

Թրքերէնի թարգմանուած «Վարդանանց»ը, Հայատառ եւ արաբատառ, Մանուկեանի թարգմանութեամբ:

... եւ արաբատառ թրքերէն թարգմանութեան առաջին էջը:

տաթեանի ձեռագիրով կը բազմապատուի Հայ եւ թուրք դերասաններուն Համար եւ թրքերէնով առաջին անգամ բեմ կը բարձրանայ Գրնալը կողմէն մէջ: Տիլիսի Մարի (Հրանտյ) Ֆէլիկեան կը մարմնավորէ Վարդան Մամիկոնեանը:

Աշոտ Մատթեան տարիներ ետք այսպէս կը ներկայացնէ Ֆէլիկեան դերասանուհին. «Մարի Ֆէլիկեանի կրակոտ խաղարկութեան Համար Կովկասի մէջ զինք կոչեցին «Հրանտյ», այսինքն՝ կրակէ աղջիկ: Սմբատ Բիրատի «Աւարայրի արծիւ» ներկայա-

Հրանտյ՝ Վարդան Մամիկոնեանի դերով:

ցումը հակառակ բացօթեայ ներկայացուելուն, չնսեմացուց Հրանտյի կախարհանքը: Անոր ձայնը, դիմախաղը, խաղարկութիւնը անթերի էին եւ գերազանցապէս առինքնող ու հմայիչ, մանաւանդ Աւարայրի դաշտը ձիւր վրայ նստած Մարի Հրանտյ իր բոցաշունչ առողանութեամբ եւ հրեղէն խաղարկութեամբ հմայեց հանդիսատեսը: Մեծ էր Հրանտյ Վարդանի դերով:

Ահմէթ Ֆեհմի Պէյ «Յիտուն տարի բեմի վրայ» յուշերու գիրքին վերահրատարակութեան 187րդ էջին մէջ, Հրանտյի հմայքը կը նկարագրէ այսպէս. «Ժամանակի դերասանուհիներուն մէջ ան ամէնէն ճաշակաւոր հագնողն էր: Պոլսոյի ներկայացումներուն հագած ամէն մէկ զգեստը շուտով ուշադրութիւն կը գրաւէր եւ կ'անցնէր մոտայի շարքին: Ներկայացումներուն ամէնէն շատ օգտուողները Պոլսոյի վաճառականները եղան: Օրինակ, Հրանտյի նկարները սուրբերու վրայ գետեղելով՝ «Հրանտյ Օտըրլուն», «Հրանտյ թաշկիմակ», «Հրանտյի գուլպաներ» որակելով սուղ գիներով վաճառեցին»:

Թուրք թատերագիր Նազըմ Հիքմէթ, որ բարեկամն էր Հրանտյի աղջկան՝ երգչուհի - դերասանուհի Իրմաթիօ Գեղանոյչին, Պէյրուտ տուած իր մէկ հարցազրոյցին մէջ հայ դերասան - դերասանուհիներու եւ ընթացիկներու թուրք թատրոնին մատուցած ծառայութիւններուն գնահատումը կ'ընէ այս խօսքով. «Եթէ Հայերը չըլլային, մենք թուրքերս չէինք ունենար թատրոն»: Իր ծաւալուն հետազոտութեան Բ. Հատորին մէջ Մեթին Անտ խօսելով փոքրամասնութիւններու՝ հրեաներու, հայերու, Ֆրանսահայերու, գերմանացիներու եւ այլ ժողովուրդներու թատերական գործունէութեան մասին, կ'ընէ. «Փոքրամասնութիւններու մէջ, միայն Հայերն էին, որոնք, հայերէնի գուզահեռ, կը ցուցադրէին թրքերէն փիեսներ, իսկ մնացեալ խումբերը կը ներկայացնէին օտար լեզուներով»:

«Եւրոպական թատրոնը Թուրքիա բերելու ջանքերուն մէջ ամէնէն յառաջող մը հայերը եղան: Մոլիէրի եւ Շէքսպիրի թատերգութիւններուն մտտաբեր թրքական թատրոնին՝ իրենց կը պարտինք»: Մեթին Անտ խօսքը շարունակելով կ'ընէ. «Արեւելեան թատրոն»ի նշանաւոր աստղերէն Աղանի եւ Արուսեակ քոյրերը, Պայծառ Փափագեան, բեմադրիչ Թովմա Ֆասուլեանեան եւ ուրիշներ երբ չորս լեզուներով՝ հայերէն, թրքերէն, ֆրանսերէն եւ յունարէն ներկայացումներ տուին, աննախադէպ երեւոյթ էր առհասարակ որեւէ թատերախումբի համար»:

Թրքերէնով առաջին թատերական ներկայացումները կազմակերպողները եղած են Հայերը, 1850ական թուականներուն: Այսօր թուրքերը անվիճելիօրէն կ'ընդունեն այս ճշմարտութիւնը: Մեթի իր հետազոտութիւնները կ'աւարտէ այս խօսքերով. «Թրքերէնով տրուած ներկայացումներով, թուրք թատրոնին նպաստելու անկեղծ ջանքերուն համար Հայ արուեստագէտներուն ինչպիսի շնորհակալութիւն որ յայտնենք, քիչ է»:

Այո՞, թուրք արուեստագէտներուն Հայերը Հայ արուեստագէտին թրքաւարի շնորհակալութեամբ վարձահատուց եղան՝ փշրելով գանկը եղբարախտ մտաւորական Սմբատ Բիրատին, 1915ի Օղոստոսին, Գանալը Տէրէի մէջ, Անգարա:

Հրամանատարական Գրքեր

ԵՏԴԱՐՁ՝ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ

Կառավարական փոփոխության մասին խոսակցության արժեքը սկսած ետդարձ արձանագրել եւ սահմանափակելի՝ գույքահարկային խորհրդարանին մէջ պիտու է նախագիծը քննարկումներուն առիթով յառաջացած քաղաքական հակադրեցութիւններուն: Այս երեւոյթը ցայտուն կերպով արտայայտուեցաւ մանաւանդ վերջին նիստին, որ յատկացուած էր վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի եւ կարգ մը նախարարներու պատասխանները յետևում:

Քաղաքական լաւատեղեակ շրջանակներ կ'ըսեն, որ այս նիստին առնչուելով հիմնական նկատողութիւնը այն էր, որ նիստը լեցուն էր բանավեճերով եւ ընդմիջումներով, որոնք անպայման երկրի ղեկավարներուն օգտին չեն:

Սակայն կառավարական փոփոխութեան մասին խոսակցութիւններուն նախնադր չի նշանակեր, որ այդ փոփոխութեան ուղղութեամբ վերջ գտնէ մանաւանդ Մարտի վերջաւորութեան կայանալիք արաբական յառաջիկայ վեճաբանութիւնները:

Քաղաքական աղբիւրներ կ'ըսեն, որ ներկայ կառավարութեան փորձէն (հակառակ անոր որ կառավարութեան գործունէութեան ընկերացան կարգ մը բացասական երեւոյթներ) կարելի է օգտուել հետագային:

Այդ աղբիւրները հաստատեցին, որ վարչապետ Հարիրի դժգոհ չէ ներկայ կառավարութիւնը փոփոխութեան ենթարկելու հարցի արժարժումէն: Ասոր համար այն անհրաժեշտ է օգտուել պատասխանեց անոնց ոճով:

Այս քննադատութիւնները քաղաքական խոր շրջանակներէն դուրս չեն ելել երբեք: այսպէս, կառավարութեան եւ անոր գործելաձեւերը պաշտպանող դիրքերէն մեկնելու փորձերէն, վարչապետը քննադատողներուն դէմ կ'ուրաքանչիւր անգամ իր անհրաժեշտ է օգտուել պատասխանեց անոնց ոճով:

ՆՈՒՐ ՄԱՍԱԼ

«Անուար» (Յապաւուած)

ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԱՐԺԷՔԻ ՏՈՒՐՔԸ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՇՈՒԿԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՉ

Յաւելեալ արժէքի տուրքը արդէն սկսած կիրարկուել, սակայն այս իրողութեան գէշ կողմերէն մէկը այն է, որ անհիշահարմար ձեւով չի կիրարկուել եւ առիթ կու տայ շահագործումներու եւ անօրինականութիւններու: Այս տուրքին շուրջ շփոթ մը ստեղծուած է առաջին օրէն եւ տակաւին կը շարունակուի: Այս մէկը պատճառ կ'ըլլայ, որ վաճառականները օգտուին քաղաքացիներուն անգիտութեանն եւ կարելի եղածին չափ տուրքեր աւելցնեն բոլոր արտադրութիւններուն վրայ:

Միծաղելի պատկեր մը կը պարզէ յաւելեալ արժէքի տուրքին կիրարկումը Լիբանանի շուկաներուն մէջ: Նոյն արտադրութիւնը մէկ վաճառատան մէջ ենթարկուած է յաւելեալ արժէքի տուրքին, իսկ ճիշդ քովը գտնուող նպարավաճառին քով անկէ գերծ կացուցուած է: Օրինակ՝ հաւր նախկին գինով կը ծախուի Համարայի մէջ գտնուող ճաշարանի մը մէջ, իսկ իր քովի «Գրացին» կը ծախուի յաւելեալ արժէքի տուրքով: Պարագան նոյնն է կաթնեղէնին. նպարավաճառը գայն նախկին գինով կը ծախուի, մինչ միւս վաճառատուներուն մէջ 10 առ հարիւր յաւելեալ տուրքով կը ծախուի նոյն արտադրութիւնը:

Այս բոլոր իրարանցումին մէջ «գիններու քաղաքականութեան թեքմիք գրասենեակի» գործունէութիւնը «խեղճուկ» վիճակ մը կը պարզէ: Լիբանանեան շուկային մէջ իւրաքանչիւր առեւտրական կ'աշխատի եւ գիններ կը ճշդէ ըստ իր քաղաքացիներին: «Հասկացողութեան»: Այս իրավիճակը շտկելու համար արտակարգ միջոցառումներ պէտք է գործադրուին, մանաւանդ՝ սկզբնական այս հանգրուանին, երբ տակաւին տուրքին կիրարկումը բոլորովին չէ յստակացած:

Տնտեսութեան նախարարութեան «գիններու քաղաքականութեան թեքմիք գրասենեակ»էն «Սաֆիր»ին

Քաղաքացին կը ստուգէ իր վճառած տուրքին չափը

յայտնած են, թէ գրասենեակը գանազան բողոքներ ստացած է յաւելեալ արժէքի տուրքին կիրարկման վերաբերող:

Գրասենեակը նշած է, թէ այսօր շուկաներուն մէջ կան 25-30 վերահսկիչներ, որոնք հսկողութիւն կը բանեցնեն, որպէսզի յաւելեալ արժէքի տուրք չըրուի տուրքին ենթակայ չեղող արտադրութիւններուն վրայ: Գրասենեակը աւելցուցած է, թէ անոնց թիւը անբաւարար կը նկատուի: Ան կը նշէ, թէ այս գործընթացին մէջ մեծ դեր ունի նաեւ լիբանանցին, որ անօրինականութիւններու նկատմամբ պարագային պէտք է տեղեակ պահէ կառավարութեան պաշտօնեաները: Սակայն, միւս կողմէ, պաշտօնեաներու եւ վերահսկիչներու կատարած աշխատանքը անբաւարար է եւ չի կրնար լուծել առկայ շփոթն ու անօրինականութիւնները:

Ելեմուտքի նախարարութեան տուրքերու գրասենեակի տնօրէն տըքթ. Շաուքի Համատ ըսած է, թէ կան շահագործումներ եւ անօրինականութեան պարագաներ, սակայն այս գոծով ներկայացուած բողոքներուն լոյսին տակ, պատասխանատուները յաւելեալ քայլերու դիմած են: Երբ նախարարութիւնը տեղեակ ըլլայ անօրինականութեան մասին, կը դիմէ վաճառականին, որպէսզի ճշդէ իր սխալները: Յաջորդ քայլը կ'ըլլայ այն, որ 88 վերահսկիչներ նշանակուած են, որպէսզի շրջին եւ ստուգեն, թէ ամէն բան ճշգրիտ ձեւով կ'ընթանայ: Ան նշած է, թէ պաշտօնեաներուն թիւը բաւարար է այս գործը գրուի հանելու համար, որովհետեւ տուրքի յատուկ գրասենեակի մօտ արձանագրուած առեւտրականներուն թիւը շուրջ 7250 է:

Կացուցութեան աւելի մօտէն հետեւելու համար «Սաֆիր» թղթակիցը շրջեցաւ լիբանանեան շուկաներուն մէջ: Քաղաքացիներուն մեծամասնութիւնը տակաւին կը բողոքէ տիրող իրավիճակէն: Կին մը ըսած է, թէ ինք լսած է, որ շաբաթին վրայ ՅԱՏ չէ դրուած, մինչ նպարավաճառին քով ինք շաբաթին գինէն աւելի վճարած է իբրեւ տուրք: Ան ըսած է, թէ արդէն ժողովուրդին վիճակը բաւական գէշ է, թէ՛ էյեկտրականութիւն եւ թէ՛ շուրջ ունենալու համար ժողովուրդը կը վճարէ կառավարութեան եւ անհատներու: Ըստ անոր, նախընտրելի է առաջնահերթ ծառայութիւնները ապահովել ժողովուրդին, ապա տուրքեր գանձել իրենց տուածին փոխարէն:

Ասոր կողքին, կան քաղաքացիներ, որոնք բնական գիտեր այս տուրքին կիրարկումին մասին: Անոնք տեղեակ չեն, թէ ինչ են այն արտադրութիւնները, որոնց վրայ տուրք չէ աւելցած: Այս քաղաքացիները տուրք կը վճարեն, առանց անդադարաւստի, թէ իրենք կը շահագործուին:

Իրավիճակը ցաւալի է. իւրաքանչիւր վաճառատուն, նպարավաճառ կամ ճաշարան գիններ որոշած է առանց յստակ օրէնքի եւ կանոնի հետեւելու, իսկ շահագործողները քաղաքացիներն են:

ՖԵԹԸՆ ՔՊԷՅՍԻ

«Սաֆիր» (Յապաւուած)

ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԱՐԺԷՔԻ ՏՈՒՐՔԻՆ ՉԵՆԹԱՐԿՈՒՈՂ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ելեմուտքի նախարարութիւնը հրապարակեց յայտարարութիւն մը, որուն մէջ նշեց, թէ հաստատած է կեդրոն մը, որ կ'ընդունի քաղաքացիներուն բողոքները յաւելեալ արժէքի տուրքին վերաբերող: Նախարարութիւնը նաեւ հրապարակեց ցանկը այն առարկաներուն եւ արտադրութիւններուն, որոնք ենթակայ չեն յաւելեալ արժէքի տուրքին:

Այդ ցանկը կ'ընդգրկէ հետեւեալները՝

- 1.- Ողջ կողմերը, խոզերը, ոչխարները, այծերը, հաւերը, բազրերը, հնդկահաւերը, ինչպէս նաեւ՝ ձուկերը:
- 2.- Ցանուած սննդանիւթերը, որոնք կը վաճառուին իրենց բնական վիճակին մէջ, ինչպէս՝ բանջարեղէնները, պտուղները, ընդեղէնները, հաւկիթը եւ մեղրը:
- 3.- Հացը, որ կը բաղուի հանայ ալիւրէ, ջուրէ, աղէ եւ թթիւմորէ եւ անոր մէջ չկան այլ բաղադրիչներ, ինչպէս՝ իւղ, կաթ, շաքար կամ չոր պտուղներ: Այսպիսով յաւելեալ արժէքի տուրքի ենթակայ չեն պարզ հացը, լաւաշը եւ եւրոպական հացերը:
- 4.- Ալիւրը եւ այդ ընտանիքի պատկանող սննդեղէնները:
- 5.- Ամէն տեսակի մսեղէնները, ձկնեղէնները եւ հաւերը, ըլլան անոնք թարմ, սառած թէ պահածոյ: Ասոնց մաս չեն կազմեր եփած եւ ուտելու պատրաստ միսերը եւ ձուկերը:
- 6.- Կաթը, կաթնեղէնները եւ այս ընտանիքին պատկանող արտադրութիւնները: Կան նաեւ պանիրներ, մածուկներ, կաթնի պատրաստուած կարգանքեր: Ասոնց մաս չեն կազմեր այն կաթերը եւ մածուկները, որոնց մէջ պտուղի հիւթ:
- 7.- Բրինձը՝ իր բոլոր տեսակներով:
- 8.- Ձաւարը՝ իր ենթատեսակներով:
- 9.- Շաքարեղէնք եւ ճակնդեղի պատրաստուած շաքարը:
- 10.- Սեղանի աղը:
- 11.- Բուսական ձէթը եւ անոր տեսակները:
- 12.- Դոմաճը եւ այս ընտանիքին մաս կազմող բոլոր չոր խմորեղէնները, պայմանաւ որ անոնք եփած եւ այլ ուտելիքներու հետ պատրաստուած չըլլան:
- 13.- Մանուկներուն յատուկ սննդեղէնները եւ ուտելիքները: Այս բաժինը կ'ընդգրկէ յատկապէս մանուկներուն համար պատրաստուած սննդեղէնները:
- 14.- Տպագրուած գիրքերը եւ նմանօրինակ արտադրութիւնները: Այս բաժինին մաս կը կազմեն գիրքով եւ նկարներով լրջ տեսնող այն հատորները, որոնց վրայ յիշուած է հեղինակին անունը, հրատարակչատուները, անոր հասցէն եւ տպագրութեան թուականը: Այս գիրքերուն բովանդակութիւնը հիմնական չէ, կրնայ ըլլալ դաստիարակչական, կրթական, եւ այլն, յատկապէս՝ կրօնական եւ երաժշտական գիրքերը, մանուկներուն յատկացուած գրքակները: Յաւելեալ արժէքի տուրք կը դրուի ծանուցումներու յատուկ հրատարակութիւններուն վրայ:

մեր եփած եւ ուտելու պատրաստ միսերը եւ ձուկերը:

- 6.- Կաթը, կաթնեղէնները եւ այս ընտանիքին պատկանող արտադրութիւնները: Կան նաեւ պանիրներ, մածուկներ, կաթնի պատրաստուած կարգանքեր: Ասոնց մաս չեն կազմեր այն կաթերը եւ մածուկները, որոնց մէջ պտուղի հիւթ:
- 7.- Բրինձը՝ իր բոլոր տեսակներով:
- 8.- Ձաւարը՝ իր ենթատեսակներով:
- 9.- Շաքարեղէնք եւ ճակնդեղի պատրաստուած շաքարը:
- 10.- Սեղանի աղը:
- 11.- Բուսական ձէթը եւ անոր տեսակները:
- 12.- Դոմաճը եւ այս ընտանիքին մաս կազմող բոլոր չոր խմորեղէնները, պայմանաւ որ անոնք եփած եւ այլ ուտելիքներու հետ պատրաստուած չըլլան:
- 13.- Մանուկներուն յատուկ սննդեղէնները եւ ուտելիքները: Այս բաժինը կ'ընդգրկէ յատկապէս մանուկներուն համար պատրաստուած սննդեղէնները:
- 14.- Տպագրուած գիրքերը եւ նմանօրինակ արտադրութիւնները: Այս բաժինին մաս կը կազմեն գիրքով եւ նկարներով լրջ տեսնող այն հատորները, որոնց վրայ յիշուած է հեղինակին անունը, հրատարակչատուները, անոր հասցէն եւ տպագրութեան թուականը: Այս գիրքերուն բովանդակութիւնը հիմնական չէ, կրնայ ըլլալ դաստիարակչական, կրթական, եւ այլն, յատկապէս՝ կրօնական եւ երաժշտական գիրքերը, մանուկներուն յատկացուած գրքակները: Յաւելեալ արժէքի տուրք կը դրուի ծանուցումներու յատուկ հրատարակութիւններուն վրայ:

Յաւելեալ արժէքի տուրքին ենթակայ չեն այն թերթերը կամ ամսագրերը, որոնք յստակ անունով հետեւողականորէն լոյս կը տեսնեն: Այս տուրքէն ազատ կը կացուցուին նաեւ տպագրութեան եւ գիրքի հրատարակութեան վերաբերող կեդրոններուն աշխատանքները:

- 15.- Թուղթերը եւ խաւաքարտերը, որոնք կը գործածուին տպագրութեան, ինչպէս նաեւ թերթի հրատարակութեան համար օգտագործուող թուղթերը եւ մեկաները:
- 16.- Դրոշմաթուղթերը:
- 17.- Տնային օգտագործման յատուկ կազմ:
- 18.- Ցանքի յատուկ հուանները, հողագործութեան եւ ցանելու համար անհրաժեշտ առարկաներ, դեղերը եւ հիմնական սերմերը: Անասուններու եւ կենդանիներուն յատուկ բնական ուտելիքները, բացի անոնցմէ, որոնք յատուկ են տնային շուկաներու, կատուններու եւ այլ կենդանիներուն:
- 19.- Հողագործութեան յատուկ առարկաները եւ սարքերը:
- 20.- Դեղագործութեան առնչուող սարքերը, դեղերը եւ առողջապահութեան վերաբերող արտադրութիւնները, ինչպէս՝ յղուելիք արքիւղ դեղերը, մանուկներուն յատուկ դեղերը եւ այլն:

LOH «Ա. ՊՈՒԼՂՈՒՐՃԵԱՆ» ԸՆԿԵՐԱԲՇՇԱԿԱՆ ԿԵԳՐՈՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

LOH «Ա. Պուլղուրճեան» ընկերաբժշկական կեդրոնի ընկերային գրասենեակը կայմակերպած է անվճար դասընթաց մը, բոլոր այն հայուհիներուն համար (21 - 35 տարեկան), որոնք առիթը չեն ունեցած դպրոց յաճախելու եւ կամ կանխապէս տարիքին ձգած են ուսումը եւ կը փափաքին իրենք պիտենք վերադասարանել, օգտագործելով առիթը՝ հետեւելու հայերէնի, արաբերէնի, թուրքերէնի դասընթացներու, ինչպէս նաեւ պատմական օգտաշատ գիտելիքներու:

Այս ծրագիրին հիմնական նպատակն է ինքնաբերաբար դարձնել հայ կինը, որպէսզի օգտակար հանդիսանայ ինքզինքին եւ իր ընտանիքին:

Յաւելեալ մանրամասնութեանց եւ արձանագրութեանց համար, հետաքրքրուողները պարտին անձամբ ներկայանալ LOH Ա.Պ.Ը.Բ. կեդրոնի ընկերային գրասենեակ, Ա. յարկ, ամէն օր ժամը 9:00էն 1:00:

«ՍԱՖԻՐ»

ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԳԱՆԱՆՑ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔԻՆ ՄԷՉ

Այսօր՝ Հինգշաբթի, 7 Փետրուար 2002ին, Սրբոց Վարդանանց Չորավարաց Եկեղեցական ու Ազգային Տօնին առիթով, Սուրբ Եւ Անմահ պատարագ պիտի մատուցուի Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ:

Պիտի պատարագէ եւ քարոյզ ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ Եկեղեցական արարողութեան պիտի հանդիսապետէ

Ն. Ս. Օ. Տ. Ս. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Պատարագի աւարտին, վեհարանի դահլիճին մէջ վեհափառ հայրապետը պիտի ընդունի դպրեվանքի սաները եւ հաւատացեալ ժողովուրդը:

Սիրով կը հրաւիրուին մեր ժողովուրդի պատկանող մասնակից դասուստի Սուրբ պատարագին եւ զօտեպնդուելու Վարդանանց ու Դեռնդեանց նահատակութեան եկող հաւատքով ու հայրենասիրական ոգիով:

ԳԻԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

Կնոջական

ԵՆՈՂԵ- ԶԱՒԱԿ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՐՑԵՐ ԵՒ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

●ԿԸ ԶԱՆՁՐԱՆԱՄ ՏՈՒՆԸ՝ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՄ ՀԵՏ
Շատ մը մայրեր կ'որոշեն գործի դադարիլ եւ տունը մնալ իրենց գաւակները մեծցնելու համար: Բայց ժամանակ մը ետք անոնք կը զոջան իրենց տուած որոշումին համար, կը ձանձրանան տունը եւ չեն գիտեր ի՞նչ ընել...

Փորձառուներու կարծիքով, վերոյիշեալ մայրերէն շատեր գոհերն են ընկերութեան կողմէ գծուած-ձեւուած չափանիւններուն կամ մեծերու խրատներուն: Բայց երբեք ուշ չէ որոշումը վերատեսուելու եւնթարկելու համար, իսկ եթէ գործի կարելիութիւններ չկան, կարելի է այլ մարզերէ ներս գրադումներ գտնել՝ անդամակցելով միութիւններու, ակումբներու կամ բարեսիրական կազմակերպութիւններու: Երբեք սոսկ թէ՛ երեսնամեակէն շատ երկար ժամանակով չեն բացակայիր եւ թէ՛ օգտակար գործ մը կատարելու գոհունակութիւնը կ'ունենան:

●ՇՈՒՆՉ ԿԸ ՔԱՇԵՄ, ԵՐԲ ԶԱՒԱԿՆԵՐՍ ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐՈՎ ԿԸ ԲԱՅԱՎԱՅՅԻՆ ՏՈՒՆԵՆ

Շատ մը մայրեր շարժմը մը առաջ կը հիւանդանան, կը տագնապին եւ նոյնիսկ կու լան, որովհետեւ իրենց գաւակը բանակումի կամ յոյսի պիտի երթայ եւ քանի մը օրով պիտի բացակայի տունէն: Քիչ են այն մայրերը, որոնք կը հրճուին իրենց գաւակներուն մեկնումով:

Փորձառուներու կարծիքով, յաճախ երեսները իրենց զիրենք աշխարհի կեդրոնը կը նկատեն եւ զրեթէ վստահ են, որ իրենց մայրը շատ պիտի տառապի այն բացակայութենէն:

Թելադրելի է, որ մայր մը փայտաղէմ ճամբէ իր գաւակը՝ անոր հասկցնելով, որ եթէ ան գուարճանալու կ'երթայ, ինք ալ իր կարգին այլազան գրադումներուն եւ վերադարձին շատ մը պատմելիքներ պիտի ունենան իրարու: Այս ձեւը լաւագոյն է երկու կողմերուն համար:

●ԹՈՒՆԵՐՍ ՍԽԱՆ ԶԵՒՈՎ ԳԱՏԻԱՐԱՎՈՒԾ ԵՆ...

Յաճախ մեծ հայրեր եւ մեծ մայրեր կը դժգոհին իրենց թոռներուն դաստիարակութենէն, նիստ ու կացին, եւ այլն:

Չաւակի դաստիարակութիւնը դիւրին չէ, անոնք ալ դիմագրաւած են նոյն դժուարութիւնները, բայց մասամբ մոռցած, եւ այսօր յանգաւոր կը գտնեն իրենց զղջիկը կամ հարսը, փեսան կամ տղան:

Փորձառուներու կարծիքով, երեսներու ներկայութեան պէտք չէ քննադատել ծնողները՝ ըսելով, թէ անոնք ճիշդ ձեւով դաստիարակած չեն զիրենք:

Մեծ մայրերն ու մեծ հայրերը թող աւելի թելադրեն, առաջարկեն, խնդրեն, քան թոռներուն սխալները մատնանշեն, այսպէսով յոյս մը կայ գտնող սրբազրելու, իսկ այլապէս երբեք:

ԲՈՅՍԵՐՈՒ ԱՃԽԱՐԸՆ

Ի՞ՆՉՊԻՍ ՓՈՒՆԱԴՐԵԼ ԲՈՅՍԵՐԸ

Լինք տրուած ցուցմունքներուն:

Բոյսերը տունէ տուն, քաղաքէն դուրս չէն անոնք ճամբորդութեան ընթացքին պէտք ունին մասնաւոր խնամքի եւ յատուկ հագուստի, որպէսզի ողջ-առողջ հասնին իրենց տեղը: Հետեւեալը հետեւեալը:

ՆՈՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐ - ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

Տեղափոխութեան ընթացքին բոյսերը պէտք է ընտելանան իրենց նոր միջավայրին: Լուսաւորումը, ջերմաստիճանի ելեւէջները, չոր կամ խոնակ մթնոլորտը, այս բոլորը

Կը խանդարեն անոր կեանքը:

Այս տուեալներէն մեկնելով՝ մէկէն երկու շաբաթ գտնող գետեղեցէ շուք տեղ մը, շատ քիչ ջուր տուէք, ապա քիչ-քիչ փոխեցէք անոնց տեղը եւ աւելցուցէք ջուրի քանակը: Սկիզբը նաեւ հրաժարեցէք պարտաւորութիւնը տալէ: Կարճ ժամանակ մը ետք անոնք ընտելացած պիտի ըլլան նոր միջավայրին:

ԽՈՇՈՐ ՏԵՐԵՒՈՎ ՄԵՃ ԲՈՅՍԵՐԸ

Բոլոր խոշոր բոյսերը տեղափոխութեան ժամանակ պէտք է որ փաթեթը լինի ցայլուն տոպրակի մէջ:

Թաղարը իջեցնել տոպրակին մէջ (նկար 1), ապա զգուշութեամբ ամփոփել տերեւները՝ վերի բաժինները ազատ ձգելով: Տոպրակը ամրացնել թափանցիկ փակցնելիքով մը:

ՓՈՔՐ ԲՈՅՍԵՐԸ

Փոքր բոյսերը, ծաղկամանները եւ քաթիւները իրենց թաղարներով միասին մէկիկ - մէկիկ փաթեթել թերթերու մէջ եւ քով - քով տեղաւորել խաւաքարտէ տուփի մը մէջ: Որպէսզի փոխադրութեան ատեն չչարժին եւ չզուլան, անոնց միջեւ ճամբկուած թերթեր թխմեցէք (նկար 2):

ՓՇՈՏ ԲՈՅՍԵՐԸ

Քաթիւները խորունկ արմատ չունին եւ, հետեւեալը, նուազապէս ճնշումէ կրնան արմատախիլ ըլլալ:

Որպէսզի նախ դուք չվնասուիք անոնց փուշերէն եւ ապա անոնք ապահով տեղ հասնին, զգուշութեամբ փաթեթեցէք «օդի պղպղակներով» օժտուած ցայլունով, ինչպէս թիւ 3 նկարը ցոյց կու տայ:

ԽՈՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ԱՆՎՐԱԾԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

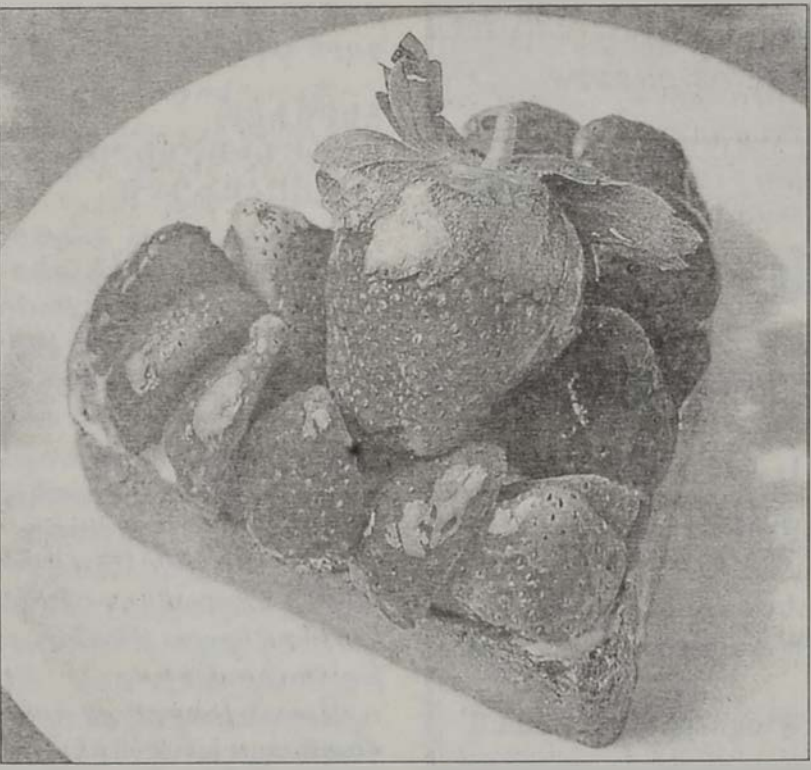
Մոզկոզ բոյսերը թէեւ փոքր, բայց դիւրաբեկ են, ինչպէս՝ պեկոնիան, ազալէն, եւ այլն: Ասոնք խոնաւութեան պէտք ունին, քանի որ շուտ կը չորանան:

Փոխադրութեան ժամանակ նախ անոնց թաղարը փաթեթել ցայլուն տոպրակի մէջ, ապա ամբողջութիւնը՝ օրաթերթով եւ, վերջապէս, փաթեթուած բոյսեր կրկին տեղաւորել ցայլուն տոպրակի մը մէջ (նկար 4):

ԽՈՆԱԳԻՐ

ՄՐՏԱՉԵՒ ԹԱՐԹ

Այսօրուան սիւնակով, խոհագիրի բացատրութենէ աւելի, ներկայացման ձեւին պիտի անդրադառնանք: Շատեր կը փափաքին Սէն Վալանթինի առիթով տունը կարկանդակ մը պատրաստել իրենց սիրած անձին համար, մանաւանդ որ այս օրերուն շուկայինը անմատչելի դարձած է: Խմորին համար կրնանք գնել փաթ սպայլէ կամ փաթ ֆեռը: Այսօրուան խմորը: Խմորին վրայ կրնանք տարածել քրեմ փաթիսիէր կամ քրեմ շանթէյէ սերը: Իսկ երեսը գարդարելու յարմարագոյն պտուղը անշուշտ ելակն է: Խմորը սրտաձեւ կտրելու համար նախ խաւաքարտի մը վրայ գծեցէք եւ կտրեցէք, ապա խմորին վրայ փոխադրեցէք ու ձեւաւորեցէք:

ESTHETIK EXPO
Vous invite cordialement à l'inauguration de son
4ème CONGRES ET EXPOSITION D'ESTHÉTIQUE ET DES SOINS DU CORPS
le Jeudi 7 Février 2002 à 17h.,
au Palais de l'UNESCO - Beyrouth.
L'exposition et les conférences auront lieu
les 8 et 9 Février de 15 à 21h., le 10 Février de 11h. à 19h.
Ouvert aux Professionnels et au Public

ՇԱԲՈՒԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԳ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Թէ հայրենեաց պատկառիչ
Գողթնի քնարը լո՛ւր ես.
Երկնից թող գան անմահ հոգիք
Հայոց քաջեր պատկեր:

Մասեաց գազաթ թող գան բազմին
Երկնից գունդ - գունդ հրեշտակներ,
Աստուած իջեր ի Հայաստանի
Հայոց արին հոտոտել:

Փախէք ամպեր Շաւարշանէն,
Այ մի՛ ցողէք ձեր ցողեր.
Շաւարշանը ռոտուած է
Հայոց քաջաց արինով:

Եւ կը ծիին ու կը ծաղկին
Այն դաշտին մէջ ոչ խոտ, վարդ.
Այլ վարդանայ ինկած երկիր
Պիտի ծաղկի սուրբ հաւատ:

Ո՛հ, վարդանայ անուան արժան
Մասիս կանգնի մահաբաժան.
Մենաստաններ, իսաչն ի գմբէթ,
Աւետարան սուրբ տաճար:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՎՐԳ. ՍՐՈՒԱՆՉՏԵԱՆՑ

ՐԱՅՈՒՇԻՆԵՐ ԱԼՎԱՐԴ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Հայկ խաչատրեանի
«Հայուհիներ» գրքով
այս էջով կը ներկայացնենք
Ալվարդ Պետրոսեանը:

Արձակագիր, հրատարակագիր եւ ազգային-մշակութային գործիչ Ալվարդ Պետրոսեան ծնած է 1946ին, Երեւան:

1968ին ան աւարտած է Երեւանի Պետական համալսարանի բանասիրական բաժանմունքի հայոց լեզուի եւ գրականութեան ճիւղը:

1975-1978 մաս կազմած է «Հայաստանի Աշխատաւորուհի» ամսագրի խմբագրական կազմին: Աւելի ուշ աշխատած է «Սովետական Գրականութիւն» (այժմ «Նոր») հանդէսի խմբագրութեան մէջ:

Ա. Պետրոսեանի առաջին գործը՝ «Երեւանեաց մանրակարներ» տպուած է «Գարուն» ամսագրի մէջ, 1968ին: Անոր առաջին գիրքը՝ «Երկրի Պայտերը» 1978ին արժանացած է «Լաւագոյն առաջին գիրք» մրցանակին:

Գրագիտուհիին «Մեծախօսութիւն մոլեգնութեամբ» պատմուածքը Հայաստանի Գրողներու Միութեան եւ «Գարուն» ամսագրի 1978ին կազմակերպած մրցանակաբաշխութեան շահած է առաջին մրցանակը:

Ա. Պետրոսեան գրած է նաեւ թատերգութիւններ՝ «Ընկերական դատ», «Չեքիաք» եւ «Սկիզբ»:

Ա. Պետրոսեան հիմնադրած է 1991-1994 հրատարակած է «Առագաստ» կնոջական շաբաթաթերթը: Ներկայիս Ալվարդ Պետրոսեան Հայ Օգնութեան Միութեան կեդրոնական վարչութեան անդամ է:

Պատրաստեց՝ ՇՈՒՇԻԿ ՍԱԻՍԱԳԱԼԵԱՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄ

ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՅՈՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ (ՀԵՂՈՄ)

Սիրով կը հրաւիրե բոլոր հայ համալսարանականները
ՀԱՆԳԻՊՈՒՄ-ԶՐՈՅՅԻ ՄԸ
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՇԵՏ

Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 10 Փետրուար 2002ին, կաթողիկոսարանի վեհարանին մէջ, ժամը 11:30ին, Մայրավանք Անթիլիաս: **ԾԱՆՕԹ.** Հայ համալսարանական ուսանողութեան այս հանդիպումին հրաւիրուած են նաեւ հայկական վարժարաններու 12րդ դասարանի ուսանող ուսանողուհիները:

ԼՕԻԻ «ԱՂԱԿԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՃԱՇԻ ԵՒ ԱՆՈՒՇԵՂԵՆԻ ՊԱԶԱՐ
Տեղի կ'ունենայ, Շաբաթ, 9 Փետրուար 2002ին կէսօրէ առաջ ժամը 9:30էն սկսեալ Զալբայի «Գարեգին Նօդե» ակումբին մէջ:
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՉՈՒԻ ԾԱԽՈՒ ՇԵՆԸ
● 4 աճառող շրջուն ներկայացուցիչ մը, ինքնաշարժ ունենալը պայման, ամսական եւ շաբաթաժող: Դիմել՝ հեռ. 03 - 349300:

ԿՈՒՉՈՒԻ ԾԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹ
● Վարպետ եւ փորձառու արամանդարներ, դիմել՝ հեռ. 03 - 698309:

ԾԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹ
● Անթիլիաս, «Սիմֆոնի» շէնք, 60 քառ. մետր արհեստանոց, օժտուած արհեստագէտ 60 ամիւր ելեկտրականագործ: Յարմար գին: Հեռ. 03-310203:

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ
● 150 մ. ք. Տրպայայի շրջան: Գին՝ 39,000 տոնային: Հեռ. 03-605543:

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն - Ա Շ Խ Ա Ր -

ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԱՍՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՖԱ - Հ. Մ. Բ. Մ. 1-1

Լիբանանի ֆուտբոլի ախոյեանութեան 12րդ հանգրուանին, երէկ տեղի ունեցան չորս ճակատումներ, որոնց արդիւնքներուն լրջսին տակ դասաւորումը կրեց կարգ մը փոփոխութիւններ, որոնք իրենց կարգին այսօր կրնան փոփոխուիլ տեղի ունենալիք մրցումներուն արդիւնքներուն հիման վրայ:

Երէկուան չորս ճակատումներէն երեքը վերջ գտան յաղթանակներով, բացի Սաֆա - Հ. Մ. Բ. Մ. մրցումէն, որ աւարտեցաւ 1-1 հաւասարութեամբ: Իր արձանագրած այս հաւասարութենէն ետք (երրորդը այս եղանակին), Հ. Մ. Բ. Մ. ֆուտբոլի ներկայացուցչական կազմը վերջին դիրքէն բարձրացաւ նախափերջին դիրք, իր ունեցած յարաբերաբար «աւելի լաւ» կոլեկտիվին շնորհիւ գերազանցելով Ռասիւկը, որ 2-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Հ. Մ. Բ. Մ. ն:

Սաֆայի դաշտին վրայ տեղի ունեցած մրցումին, Հ. Մ. Բ. Մ. կիսախաղին նշանակեց իր կողմ շնորհիւ եռակուսու ֆեթար Պազիլի: Սաֆա իր հաւասարութեան կողմ նշանակեց Բ. կիսախաղին, շնորհիւ Աճմէն Նամանի: Պէտք է ըսել որ Հ. Մ. Բ. Մ. տղաքը բաւական լաւ ելոյթ մը ունեցան երէկ: Կր սպասուէի անշուշտ, որ անոնք շարունակեն այս ճամբան եւ իրենց համակիրներուն շնորհէն յաղթանակներ:

Հ. Մ. Բ. արձանագրեց եղանակի իր 2րդ յաղթանակը, 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Ռասիւկը: Ետսին եւ Իպրահիմ Համմուտ նշանակեցին Հ. Մ. Բ. Մ. կողմէ:

Անսար կրեց եղանակի իր 5րդ պարտութիւնը, այս անգամ Պըրթէն, 2-0 արդիւնքով: Տարիներէ ի վեր Ակպաս Աթուէ նշանակեցին Պըրթի կողմէ:

Իր կարգին, Ախա Ահլի Ալէյ 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ահլի Սայտան, շնորհիւ Ջահէր Ալնտարիի եւ Ժիպէթթոյի նշանակած կոլերուն:

Ստորեւ 12րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները:

Ռասիւկ - Հ. Մ. Բ. Մ.	0-2
Սաֆա - Հ. Մ. Բ. Մ.	1-1
Անսար - Պըրթ	0-2
Ախա Ալէյ - Ահլի Սայտան	2-0

ԱՅՍՕՐ	ԺԱՄ	ԴԱՇՏ
Սաֆա - Ռ. Սուր	2:30ից	Պ. Համուտ
Սայթամ - Ահու	2:30ից	Թրիփոյի
Շապապ Սահէլ - Նըթմէ	4:45ից	Պէյրուք

ՊԱՍԵՏՊՈՒ

ՎԱՂԸ՝ ԷՕ. ԷՆ. ՊԷ. - Հ. Մ. Բ. Մ. ԱՂԶԿԱՆՑ ՄՐՅՈՒՄ

Լիբանանի պասեթպոլի աղջկանց Ա. դասակարգի ախոյեանութեան 20րդ եւ վերջին հանգրուանի մրցումներուն, վաղը՝ Ուրբաթ, Հ. Մ. Բ. Մ. ներկայացուցչական կազմը իր վերջին մրցումը կը կատարէ, նախքան ֆայնլը ֆորի մրցումները: Մրցումը տեղի պիտի ունենայ էօ. Էն. Պէ. ի դաշտին վրայ, դաշտին տէրերուն դէմ, ժամը 19:00ին:

Նշենք, թէ Հ. Մ. Բ. Մ. կազմը ցարդ իր կատարած 19 մրցումներուն արձանագրած է 9 յաղթանակ եւ կրած՝ 10 պարտութիւն:

● Լիբանանի պասեթպոլի տղոց ֆայնլը սիրսի 4րդ հանգրուանին իր կատարած մրցումին, Անդրանիկ կրեց յաջողական իր չորրորդ պարտութիւնը, այս անգամ՝ Սատաթայէն, 96-83 արդիւնքով:

4րդ հանգրուանի վերջին մրցումը տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 10 Փետրուարին, Սաֆայի եւ Ռիատի միջեւ, Ղազիրի մէջ, ժամը 20:30ին:

ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԲԱՐԵԿԱՍՏԱԿԱՆ ՄՐՅՈՒՄ

ՍԷՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻԱ - ՊՐԱԶԻԼ՝ 0-1

Յուրպոլի միջազգային բարեկամական մրցումի մը ընթացքին, երէկ, Ռիատի մէջ Սէրուսական Արաբիա 1-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց իր հիւրին՝ Պրազիլէն:

Պրազիլ դաշտ ներկայացած էր այն կազմով, որ անցեալ շաբաթ 6-0 արդիւնքով պարտութեան մատնած էր Պոլիվիան:

70 հապար համակիրներու ներկայութեան, Պրազիլ յաջողեցաւ նշանակել միայն մէկ կոլ, այդ ալ շնորհիւ Տեփորթի Բորնուայի մաս կազմող միջնապահ Ճալմիրիայի (72րդ): Անոր նշանակած կոլէն ետք Պրազիլ փորձեց հաշիւը բարձրացնել, սակայն բերրապահ Տայէա կրցաւ իր միջամտութիւններով արգելք հանդիսանալ ատոր:

ԻՐԱՆ - ՍՆՈՎԱՔԻՄ՝ 2-3

Թեհրանի մէջ տեղի ունեցող ֆուտբոլի միջազգային բարեկամական մրցումի մը, Իրանի ֆուտբոլի ասոցիացիոն իւնիօնի մարզիչ Իրուաթ Պրանթօ Իվանովիչ պարտութեամբ դիմաւորեց իր նոր պաշտօնը, երբ անոր կազմը 3-2 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Սնովաքիային: Իրանի երկու կոլերը նշանակեց Ալի Բարիմի (19րդ եւ 81րդ՝ փենալթիով), իսկ Սնովաքիայի կոլերը՝ Լուպոմիր Ռեյթլը (5րդ եւ 26րդ) եւ Մարտի Միլոսալ (67րդ):

ՊՈՒՆՏՐԱՄԱՆԿԱ

ՊԱՅԵՐՆ ՄԻՆԻԻՆ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՐՔԸ ՊԱՐԱՌՂ ԶԱՆՔԹ ՓԱՌԼԻԷՆ

Գերմանիոյ ֆուտբոլի ախոյեանութեան (Պունտրամիտ) 21րդ հանգրուանին մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Պորուսիա Տորթ-մունտ յաջողեցաւ յաղթանակ մը արձանագրել, մինչ անոր ետին գտնուող մրցակիցները պարտութիւններ կրեցին:

Տորթմունտ յաջողեցաւ իր դաշտին վրայ տեղի ունեցած մրցումին, որուն ներկայ էր աւելի քան 60 հազար համակիր, 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնել Հանգա Ռոսթրոմը, շնորհիւ Էլեէրթի (66րդ) եւ Մարսիօ Ամորոսոյի (81րդ) կողմէ նշանակած կոլերուն:

Պայէրն Միւնիխ, որ անցեալ շաբաթ վերջին եօթ մրցում յաղթանակ չկարենայ արձանագրելէ ետք ի վերջոյ յաղթանակ մը արձանագրած էր, երէկ 2-1 արդիւնքով

պարտուած հեռացաւ յաղթանակէն: Նշանակած էր երկու կոլ: Շալքէ 1-0 արդիւնքով յաղթական վերադարձաւ Պայէրն Լեւերքուզընի Պայէրնի կողմ (88րդ), դաշտէն, շնորհիւ՝ Եորկ մինչ Ա. կիսախաղին հիւրընկալ կազմը արդէն իսկ

Ստորեւ՝ 21րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները:

Պորուսիա Տորթմունտ - Հանգա Ռոսթրոմ	2-0
Չալքէ Փաուլի - Պայէրն Միւնիխ	2-1
Պայէրն Լեւերքուզըն - Շալքէ	0-1
Քայլերը Մարնի - Հանգա Ռոսթրոմ	2-2
1860 Միւնիխ - Վերտըր Պրեմըն	3-1
Շրուսկարթ - Նիւրնպէրկ Քրայուր	2-3
Քրայուր - Հերտա Պերլին	1-0
Ֆրայպուրկ - Վոլֆսպուրկ	0-0
Պորուսիա Մէտշըն - Քէօլն	4-0

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Պորուսիա Տորթմունտ	46 (36-14)
2.- Պայէրն Լեւերքուզըն	42 (46-27)
3.- Քայլերը Մարնի	42 (43-27)
4.- Շալքէ	38 (31-22)
5.- Պայէրն Միւնիխ	37 (38-18)
.....	.....
16.- Նիւրնպէրկ	19 (19-37)
17.- Ջանքօ Փաուլի	15 (23-39)
18.- Քէօլն	14 (11-36)

ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.

ՍԵԼԹԻՔՍ ՅԱՂԹԵՅ, ՆԻՔՍ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ

Էն. Պի. Էյ. երէկուան մրցումներուն, Միջա-րեւմտեան գօտիի (Արեւմտեան շրջան) պարագլուխի դիրքը գրաւող Տայաս Մալքըթը գոտեարտութեամբ պարտութեան մատնեց Ինտիանա Փէյլըրը, երբ այս վերջինին դաշտին վրայ տեղի ունեցած մրցումին երկրորդ երկարագրած միայն արձանագրեց իր յաղթանակը՝ 141-140 արդիւնքով:

Մրցումին աւարտէն 8 երկվայրկեան առաջ Փէյլըրը 140-139 արդիւնքով յաղթական էր, սակայն Տըրք Նովիթթըի կողմէ նշանակած երկու ֆրի - բրոնզը եղան իր կազմին յաղթանակը ապահովողը: Մրցումին աւարտին Նովիթթըի այսպիսով նշանակած եղաւ 38 կէտ եւ 17 ռիպաուցու: Անոր խմբակից Մայքըլ Ֆինլի նշանակեց 31 կէտ եւ 14 ռիպաուցու:

Նիւ Եորքի մէջ, Նիքս 112-110 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց իր հիւրէն՝ Լոս Անճելըս Բիւփըրը: Հակառակ անոր որ Էլըն Հիւնսթըն նշանակեց 40 կէտ, սակայն անոր կազմը կրեց եղանակի իր 28րդ պարտութիւնը:

Ուաշինթընի մէջ, Ուիզարտը 99-94 արդիւնքով պարտութեան մատնեց իր հիւրը՝ Ռեպիլթըրը: Ռեպիլթըրը, որ կը գրաւէ Կեդրոնական գօտիի (Արեւելեան շրջան) երկրորդ դիրքը, այսպիսով կրեց իր 21րդ պարտութիւնը: Ուիզարտի մարզիչ Մայքըլ Ճորտըն նշանակեց 23 կէտ, իսկ Վինս Քարթըրը (Թորոնթօ)՝ նոյնքան կէտ:

Ֆիլադելֆիա Սիքսըրզ անգամ մը եւս պարտութեցաւ, երբ 86-82 արդիւնքով պարտուած հեռացաւ Տիթթոյիթ ֆիթթըրի դաշտէն: Ցաղթական կազմին մարզիչ Ճէրի Սթէյթհաուս նշանակեց 29 կէտ, իսկ Սիքսըրզի մարզիչ Էլըն Այվըրսը՝ 26 կէտ:

Ստորեւ՝ երէկուան մրցումներուն արդիւնքները:

Պոսթըն Սեյթթիքս - Շարլոթ Հոռնէթց	82-79
Տիթթոյիթ Փիլթըրը - Ֆիլադելֆիա Սիքսըրզ	86-82
Աթլանթա Հոքս - Մայնի Հիթ	76-73
Լոս Անճելըս Բիւփըրը - Նիւ Եորք Նիքս	112-110

Օրլանտո Մէյթը - Բիլվիլինտ Քաւալիրս 106-98
Տայաս Մալքըթը - Ինտիանա Փէյլըրս 141-140
Մեմֆիս Կրիպիլս - Եուլթա ձեյ 86-79
Ուաշինթըն Ուիզարտը - Թորոնթօ Ռեպիլթըր 99-94

Տենսի Նակթը - Փորթլենտ Թրէյլ Պելլըրս 97-96
Սիեթլ Սուփըրսոնիքս - Կոլորադօ Սթըյք Ուորիըրս 113-87

Ստորեւ՝ այսօրուան մրցումներուն յայտագիրը:

Սաքրամենթօ Բիւկ - Պոսթըն Սեյթթիքս	Հիւսթոն Քաւալիրս
Հիւսթոն Քաւալիրս	Սայաս Մալքըթը
Փորթլենտ Թրէյլ Պելլըրս	Միւնսթար Կոլորադօ
Ֆէօնիքս Սանս - Սիեթլ Սուփըրսոնիքս	Շիքաքօ Պոլս - Լոս Անճելըս Լէյթըրս

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՇՐՋԱՆ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ԳՕՏԻ	Ցաղթ.	Պարտ.
Նիւ ձըրքի Նեթց	32	14
Պոսթըն Սեյթթիքս	28	20
Ուաշինթըն Ուիզարտը	25	21
Օրլանտո Մէյթը	25	24
Ֆիլադելֆիա Սիքսըրզ	24	24
Նիւ Եորք Նիքս	18	28
Մայնի Հիթ	18	29

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՕՏԻ	Գ	Ե
Միլուոքի Պաքս	27	18
Թորոնթօ Ռեպիլթըր	28	21
Տիթթոյիթ Փիլթըր	25	21
Ինտիանա Փէյլըրս	25	24
Շարլոթ Հոռնէթց	23	24
Աթլանթա Հոքս	16	32
Ֆիլադելֆիա Քաւալիրս	14	33
Շիքաքօ Պոլս	10	36

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՇՐՋԱՆ ՄԻՋԱՐԵԻՒՏԵԱՆ ԳՕՏԻ	Գ	Ե
Տայաս Մալքըթը	34	14
Միւնսթար Կոլորադօ	32	16
Սան Անթոնիօ Սփըրզ	31	16
Եուլթա ձեյ	25	24
Հիւսթըն Ռեպիլթըր	16	32
Տենսի Նակթը	14	31
Մեմֆիս Կրիպիլս	14	34

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ԳՕՏԻ	Գ	Ե
Սաքրամենթօ Բիւկ	36	11
Լոս Անճելըս Լէյթըրզ	33	12
Փորթլենտ Թրէյլ Պելլըրզ	25	22
Ֆեօնիքս Սաքս	24	23
Սիեթլ Սուփըրսոնիքս	24	23
Լոս Անճելըս Բիւփըրզ	25	25
Կոլորադօ Սթըյք Ուորիըրզ	14	32

ՆԱԽԱՐԱՐ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՅ ՃԱՏՐԱԿԻ ՖԵՏԵՐԱՍԻՈՆԻ ՆԱԽԱԳԱՅՐ

Լիբանանի ճատրակի ֆետերասիոնը երէկ այցելեց երիտասարդութեան եւ մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովնանեանի, գլխաւորութեամբ՝ ճատրակի ֆետերասիոնի նախագահ Իմատ Խուրիի:

Հանդիպման գլխաւոր նիւթը եղաւ պետական վարժարաններէն ներս ճատրակին զարկ տալը, երիտասարդութեան մտային կարողութիւնները զարգացնելու նպատակով: Նաեւ խօսուեցաւ այլ վարժարաններէ ներս եւս ճատրակի մրցումներուն կարեւորութիւնը ընծայելը:

Նախարար Յովնանեան յայտնեց, թէ նախարարութիւնը արդէն իսկ մեծ կարեւորութիւն կու տայ ճատրակի այլազան տեսակի մրցաշարքերուն կազմակերպման, անոր մէջ տեսնելով կարեւորութիւնը ապագայ խոստացող մարզիկներուն յառաջիմութեան համար:

Ապա, ֆետերասիոնը յատուկ յուշանուէր մը յանձնեց նախարար Յովնանեանի, բարձր գնահատելով անոր տարած աշխատանքները: Լիբանանի մէջ մարզական գրեթէ բոլոր տեսակի մարզաձեւերուն մէջ:

ՃՐԱՆՍՍԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԱՍՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՆՍ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԻ ՕԲՍԵՌԵՆ՝ 1-0

Յրանսայի ֆուտբոլի ախոյեանութեան 24րդ հանգրուանի մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Լանս կրեց 2002 տարուան իր առաջին պարտութիւնը, 1-0 արդիւնքով պարտուած հեռանալէ ետք 3րդ դիրքը գրաւող Օբսէրի դաշտէն: Մրցումին «որը» կողմ նշանակեց Օլիվիէ Գաֆօ (66րդ):

Մարսէյ արձանագրեց եղանակի իր 7րդ յաղթանակը, 2-1 արդիւնքով պարտութեան մատնելով իր հիւրը՝ Կէնկանը, 35 հազար համակիրներու ներկայութեան: Լամին Սախօ (21րդ) եւ Ռիվերա (70րդ՝ փենալթիով) նշանակեցին Մարսէյի կոլերը:

Իր կարգին, Ռէնն յաղթանակ մը արձանագրեց, 2-1 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Լիոնը: Այս վերջինի մրցումը աւարտեց տարբեր մարզիկով, երբ 29րդ վայրկեանին էտիլարն կարմիր քարտ մը ստացաւ: Լիոնի կողմ նշանակողը եղաւ Մոնի Անտերսոն (18րդ):

Ստորեւ՝ 24րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները:

Ռէնն - Լիոն	2-1
Օբսէր - Լանս	1-0
Լիլ - Սըտան	1-1
Լ.օրիան - Մոնփելիէ	1-0
Մարսէյ - Կէնկան	2-1
Մէս - Նանթ	2-0
Մոնթրօ - Պաքիա	1-1
Սոչօ - Թրուա	2-2
Փարիզ Ս. Ժ. - Պորտօ	(այսօր)

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԵՏ
1.- Լանս	51 (40-16)
2.- Լիոն	44 (47-26)
3.- Օբսէր	42 (30-20)
4.- Փարիզ Ս. Ժ.	39 (31-17)
5.- Թրուա	36 (30-24)
.....	.....
16.- Կէնկան	25 (23-41)
17.- Մէս	23 (15-29)
18.- Լօրիան	23 (34-51)

ԼՈՂԱՐՇԱԻ

ՔԼԻՄ ՊԻՏԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԻ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ

Ողիմպիականի մրցումներուն, Աւստրալիոյ հետ երկու անգամ ոսկի մետալի տիրացած Մաքըլ Քլիմ, որ շատ հաւանաբար այս շաբաթ ենթարկուի կռնակի վիրաբուժութեան, դժուար թէ կարենայ յառաջիկայ Յուլիոսի Մանչեսթըրի մէջ կայանալիք Հասարակապետական խաղերուն իր մասնակցութիւնը բերել:

Ծնունդով լեհ, 24 տարեկան Քլիմ, որ հաստատած է տղոց

ՔԱԿ ԿԸ ԾՐԱԳՐԵ ՓՈԽԵԼ ԻՐ ԱՆՈՒՆԸ

Քիւրտ անջատողական ղեկավարներ Երեքշաբթի օր յայտնած են, թէ Մ. Նահանգներու մէջ Սեպտեմբեր 11ի յարձակումները պիտի մղած են հրաժարելու իրենց խմբակի սանունէն՝ ցոյց տալու համար, որ քաղաքական միջոցներով փոփոխութիւններ կը հետապնդեն:

Քիւրտիստանի Աշխատաւորական Կուսակցութիւնը (ՔԱԿ), որուն ղեկավարը՝ Ապտիլլա Օճալան, 1999ին ձերբակալուած էր եւ դաւաճանութեան յանցանքով անոր դէմ մահապատժիտ արձակուած էր, յայտնած է, թէ կը ծրագրէ յառաջիկայ քանի մը օրերուն կուսակցութեան մէջ համագումարին ընթացքին իր անունը փոխել:

Հիւսիսային Իրաք հաստատուած ընթացող ղեկավարները քրտական «Միտիաթի. Վի» կայանին ձամբով սփռուած յայտարարութեան մը մէջ ըսած են, որ Սեպտեմբեր 11ի յարձակումներէն ետք «միջազգային նոր լուծումներ անհրաժեշտ են: Ամբողջ աշխարհը եւ յատկապէս Միջին Արեւելքը փոխուած են», ըսած են անոնք:

Թուրքիա ՔԱԿի պիւնեայները «ահաբեկիչներ» կը նկատէ, սակայն անկիւս չէ կրցած համոզել Ե. Միութիւնը, որ անոր անունը մաս կազմէ ցանկին այն կազմակերպութիւններուն, զորս Ե. Միութիւնը ահաբեկչական կը նկատէ:

ՔԱԿի մօտիկ աղբիւրներ յայտնած են, թէ փոխընդարար անուններու կարգին են ժողովրդավարական Հանրապետութեան Կուսակցութիւն կամ Քիւրտիստանի Ապտուրեան Կուսակցութիւն:

Սակայն ղեկավարները յայտնած են նաեւ, որ կրնան դարձան վէպի դիմել, եթէ իրենց մշակութային պահանջները չտրուին:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ԺԸՆԵՒԻ ՄԵՋ

ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆՈՒՆԵՐ - ՌՈՒՍԻԱ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՐԱՔԻ ԴԵՄ ԱՍՏԱՏՈՒՄԸ ՄԱԿԻ ՊԱՏՄԱՍԻՋՈՅՆԵՐՈՒՆ ԳԵՈՎ

Միացեալ Նահանգներ եւ Ռուսիա երկ երկօրեայ բանակցութիւններու սկսանք ժընեւի մէջ, վերատեսուծեան ենթարկելու համար Իրաքի դէմ հաստատուած ՄԱԿի պատժամիջոցները: Ամերիկացի եւ ռուս պատուիրակները պիտի փորձեն համաձայնութիւն մը գոյացնել ներածումներու ցանկի մը մասին, որուն մէջ նշուած արտադրութիւնները Իրաքի կողմէ կրնան ներածուիլ առանց սպասելու Ապահովութեան հորհուրդի պատժամիջոցներու յանձնարարման հաւանութեան:

Ժընեւի հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այն պահուն, երբ Իրաք դիւանագիտական լայն արշաւի մը ձեռնարկած է դուրս գալու համար մեկուսացումէ: Իրաք մինչեւ իսկ առաջարկած է առանց նախապայմաններու բանակցութիւններ կատարել ՄԱԿի ընդհանուր

քարտուղար Բոֆի Անանի հետ:

Ուաշինկթըն մտահոգ, որ Իրաքի նախաձեռնութիւնները կրնան միջազգային պարակցութիւն ապահովել պատժամիջոցները շնչելու պահանջին, կ'առաջարկէ «խելացի» պատժամիջոցներու ծրագիր մը, որուն նպատակն է մեղմացնել Իրաքի ժողովուրդին տառապանքը: Առաջարկը ապահոված է Ապահովութեան հորհուրդի հաւանութիւնը, սակայն գործադրութեան դրուելի առաջ, Ռուսիա եւ Միացեալ Նահանգներ պետք է համաձայնին առանց վաւերացումի ներածուելիք արտադրութիւններու ցանկի մը մասին:

Պաղտատ, սակայն, համաձայն չէ եւ կը պահանջէ ամբողջութեամբ շնչել պատժամիջոցները: Պաղտատ կոչ ուղղեց Մոսկուայի դէմ դնելու ու մերժելու Ուաշինկթընի

ծրագիրը: Պաղտատ կը պնդէ նաեւ, որ հաւաքական քանդումի պէտքեր չունի, ինչպէս կը փորձէ պրպարտել Ուաշինկթընը: Պաղտատ կ'ըսէ նաեւ, որ Ուաշինկթըն այս ամբաստանութիւնները կ'ընէ, որպէսզի աշխարհին ուշադրութիւնը չկեդրոնանայ կորիպային պէտքերու պահեստ ունեցող Իսրայէլի վրայ:

Իրաք կը մերժէ նաեւ ՄԱԿի պէնքի քննիչներուն վերադարձը եւ այդ հարցին մասին առաջարկած է բանակցութիւններ կատարել Անանի հետ:

Ուաշինկթընի հակադարձեց Իրաքի այս առաջարկին, դիտել տալով, որ ՄԱԿի հետ բանակցութիւնները պետք է ըլլան արագ ու կտրուկ: Ուաշինկթըն ըսաւ նաեւ, որ քննիչները Իրաք պետք է վերադառնան Ապահովութեան հորհուրդի որոշումներու հիման վրայ:

(ՌՈՅԹԸՐԸ)

ՃՐԱՆՍԱ ԽՍՏԻ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԷ ՌԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻՋ, 6 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Ճրանսայի արտաքին գործոց նախարար Բուպի Վեռին Զորքաբթի օր ահաբեկչութեան դէմ պատերազմին հանդէպ Ուաշինկթընի «պարզամիտ» մօտեցումին դէմ յարձակողականի մը ձեռնարկած է:

Ան ձայնասփռուի «Յրանս էնթեր» կայանին յայտնած է, թէ Ճրանսա ըստ իրեն Մ. Նահանգներու եւ ամերիկացի ժողովուրդին հետ եւ «այդպէս պիտի մնան»:

«Սակայն այսօր մեզի կը սպառնայ նոր պարզամտութիւնը, որ կը կայանայ ամէն ինչ ահաբեկչութեան դէմ պատերազմի վերածելու մէջ», ըսած է ան:

«Ատիկա իրենց մօտեցումն է, սակայն չենք կրնար այդ գաղափարը ընդունիլ: Պէտք է լուծել արմատ հանգրիսացող պատճառները, վիճակները, աղքատութիւնը, անարդարութիւնը», յայտնած է Վեռինը:

Ան քննադատած է նաեւ Իսրայէլի հանդէպ ամերիկեան զօրակցութիւնը՝ պաղտատիցիներու դէմ անոր պայքարին մէջ, յստակ դարձնելով, թէ եւրոպացիք կ'ընդդիմանան ատոր եւ շեշտած, թէ համաշխարհայնացման ամերիկեան տեսլականը Ճրանսան չի բաժնէր:

Ճրանսա, որ երկար

ատեն է վեր կը քննադատէ ՕԹԱՆԻ ծիրէն ներս ամերիկեան արտաքին քաղաքականութիւնը, ուժեղ կերպով զօրակց կանցնած է Սեպտեմբեր 11ի յարձակումներէն ետք ահաբեկչութեան դէմ Պուշի արշաւին:

Անիկա լիովին զօրակց կանգնած է Աֆղանիստանի մէջ պատերազմին, գումակային օժանդակութիւն հայթայթելով:

Սակայն, Փարիզ մեծ մտաւախութեամբ յայտնած է Պուշի անցեալ շարժումն իստեքի գծով, ուր ան Իրանը, Իրաքը եւ Հիւսիսային Գորհան «չարտեթեան առանցք»ի մը ծիրէն ներս ահաբեկչութիւն հովանաւորող երկիրներ կոչած է:

Վեռինի դիտել տուած է, որ Ուաշինկթընի հետ տորութիւնը կը հաստատէ, թէ հանրապետական վարչակարգին արտաքին քաղաքականութեան հանդէպ մօտեցումը «միակողմանի է եւ ունի մէկ կողմ կարծիքը չ'առնէ»:

«Անիկա կրնայ շատ դրական երեւոյններ ունենայ, եթէ հակակշռուի, կանոնաւորուի եւ աւելի մարդկային դառնայ», շեշտած է ան:

2,1 ՄԻԼԻԱՌ ՏՈՒՐ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ԵՐԱՄԵԼԵՅԻՆ, 6 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Միջազգային նուիրատու երկիրներու խմբակը, 2,1 միլիարդ տոլար օժանդակութիւն տրամադրեց Եգիպտոսի, որպէսզի արաբական երկիրը կարենայ յաղթահարել տնտեսական դժուարութիւնները:

Եգիպտոսի մէջ տեղի ունեցած երկօրեայ ժողովին արտաքին, Եգիպտոս յայտնեց, որ նուիրատու երկիրները որոշեցին յառաջիկայ երեք տարուան համար 10,3 միլիարդ օժանդակութիւն տրամադրել, որուն 2,1 միլիարդ արագօրէն պիտի յանձնուի այս տարուան համար: Եգիպտոս նախապէս ըսած էր, որ անհրաժեշտ քայլերը առնելու համար կարիք ունի 2,5 միլիարդ տոլարի: Նուիրատու երկիրէ մը բարձրատեսիւն պաշտօնատար մը ըսաւ, որ Եգիպտոս հասաւ իր նպատակին 2,1 միլիարդ ապահովելով:

Մեկնաբաններ նախատեսած էին, որ Եգիպտոս դիւրութեամբ պիտի ապահովէ օժանդակութիւնը շրջանին մէջ իր ունեցած դերատարու:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լոնտոնի սակարանին մէջ, զրամանցիներու փոխանակման սակը հետեւեալն էր երկ կէտօրին.

Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.	
Նուրթ	0.8674
Յրանսական ֆրանք	7.558
Քանադական տոլար	1.6042
Գերմանական մարք	2.2535
Հոլանդական ֆլորին	2.5391
Չեխոսլովակական ֆրանք	1.6954
Պելիքական ֆրանք	46.48
Իտալական լիր	2230.98
Ճապոնական ԵՄԵ	133.62
Շուեդական բուրն	10.6165
Նորվեգական բուրն	9.0104
Դանիական բուրն	8.558
Մէկ սթերլինգ	1.4121

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻԻ 5072 Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ԸՈՒԻՉՈՆԱԿԱՆ	ՈՒՂԱԿԱՅԵԱՑ
1. Ազնիւ խոնկ - Այբուբեն:	1. Ակադեմիկոս:
2. Դիմազուրկ - Նախ:	2. Նոյն տառերը - Անհարկ համեմատութիւն:
3. Թաց, խոնաւ:	3. Տրէ - Ինտոնեպիլոյ կղզիներէն:
4. Կարող - Էմիլ Զոլա:	4. Այրուբենէն - Ճառագայթներու բեկումի կէտ:
5. Թոշակ կամ օրապահակ - Տառի մը անունը:	5. Անորոշ դերանուն - Հին վէրք - Այբուբենէն:
6. Աղամանդ - Մակերոն, սպանդանոց:	6. Ժխտական մասնիկ:
7. Գաղիչ, որաներու դէպ - Չտուած կարագ:	7. Կամարներով շինուած:
8. Հայկական ամիսներու 17րդ օրը - Շանի:	8. Իգական օտար անուն - Մաղիամի թագաւորներէն:
9. Սատակ - Որովայնի կեղրոն:	9. Խորանի վրայ մատուցուած գոհ - Կրկնուած գիրեր:
10. Ծանօթ, իրագեկ - Երջուած՝ ծառի կոճը:	10. Թերթի երես - Գլուխը կախ՝ հայ աղջիկ:

ԹԻԻ 5071

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ո	Ղ	Ջ	Ե	Ր	Թ	Ա	Յ	Տ	
2	Վ	Ա	Ր	Կ	Ա	Ռ	Ն	Ա	Ք	
3	Ա	Տ	Ա	Յ	Ր	Կ	Ա	Ր	Ք	
4	Ս	Մ	Հ	Ե	Ր	Ա	Պ			
5	Ի	Ս	Ա	Յ	Ր	Կ	Ա	Ր	Ք	
6	Ս	Ա	Ր	Կ	Ա	Ր	Ն	Ա	Ք	
7	Գ	Գ	Ն	Պ	Ա	Ր	Ո			
8	Շ	Ո	Հ	Ա	Վ	Կ	Ի	Ի		
9	Ա	Յ	Ր	Կ	Ա	Ր	Ն	Ա	Ք	
10	Լ	Ր	Ի	Ի	Է	Տ	Վ	Ա	Ր	

ՍԱԿԵՂՈՆԻՍ

ՕԹԱՆԸՆ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋՈՒԻ ԵՐԿԱՐԱԶԳԵԼ ԻՐ ԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԸՈՓԻԷ, 6 (ՌՈՅԹԸՐԸ).- Մակեդոնիոյ կառավարութիւնը համաձայնեցաւ ՕԹԱՆԸՆ պահանջել, որ Մակեդոնիոյ մէջ իր գինուորներուն առաքելութիւնը երեք ամիսով երկարաձգէ, յայտնեց պետութեան բանբերը, Չորեքշաբթի օր: Ան ընդգծեց, որ վարչապետ Լիուպո Շորճիեւսի ցամակ մը պիտի յղէ ՕԹԱՆԻ եւ պիտի պահանջէ խաղաղարար անոր առաքելութիւնը երկարաձգել:

Այս որոշումը վստահաբար ողջունելի պիտի ըլլայ միջազգային ընտանիքին կողմէ, որ անցեալ Օգոստոսի խաղաղութիւն հաստատեց երկրին մէջ:

Դիւանագետներ կը հաւատան, որ շրջանին մէջ ՕԹԱՆԻ ներկայութիւնը կարեւոր դեր կը խաղայ մաւ Մակեդոնիոյ մէջ ապահովութեան ընդհանուր մթնոլորտի մը հաստատումին ի խնդիր:

Մակեդոնիոյ պետութեան այս առաջարկը պիտի քննարկուի յառաջիկայ Ուրբաթ, երբ ՕԹԱՆԻ ընդհանուր քարտուղար Շորճ Ռոպըրթսըն երկօրեայ այցելութեամբ ժամանէ Մակեդոնիա: Ռոպըրթսըն Մակեդոնիոյ մէջ պիտի քննարկէ դաշինքին ընդարձակման հեռանկարները, ինչպէս մաւ վերատեսութեան պիտի ենթարկէ խաղաղութեան գործընթացը:

ՍԱՐՈՆԻՆԵՐՈՒ ԼԻԿԱՆ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԷ...

Շարունակուած 2րդ էջէն

ՆԱԵՒ ՍԱՐՈՆԻՆԵՐՈՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Մարոնի եպիսկոպոսներու խորհուրդը երէկ Սֆէյր պատրիարքի գլխաւորութեամբ գումարուած իր ժողովէն ետք հաղորդագրութեամբ մը նկատել տուաւ, որ խորհրդարանի վերջին նիստերուն, երեսփոխաններ արտախալուած են քաղաքացիներու դժգոհութիւնը՝ սիրող պայմաններուն դէմ, ինչ որ բազմաթիւ լիբանանցիներ մղած է գործադուլի դիմելու ընտրանքին:

Անհրաժեշտ է դարձանել տնտեսական, դրամական եւ ընկերային պայմանները եւ մեղմացնել քաղաքացիին բեռը, որովհետեւ ան գործ չի գտներ գործարաններու եւ ընկերութիւններու փակման պատճառով, ըսաւ հաղորդագրութիւնը:

Մարոնի եպիսկոպոսները հաւատեցին, որ կացութիւնը պիտի չբարելաւորուի, այնքան առեւն որ քաղաքացիներու մէկ մասը լուսանցքի մէջ ձգուած է եւ արգիլուած է անոր մասնակցութիւնը՝ քաղաքական կեանքին, մինչ միւս մասը կը վայելէ հայրենիքի բարիքները: Եպիսկոպոսները հաստատեցին, որ այս մթնոլորտը հակաժողովրդավարական է: